

မာတိကာ

စာအုပ်အသုံးပြုပုံ		၂
အခန်း(၁)	သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်း	၆
အခန်း(၂)	မိတ်ဆက်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ခင်းကျင်းတင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ	၁၅
	၂.၁ သင်ခန်းစာအကြို လုပ်ငန်းစဉ်များ	၁၆
	၂.၂ ဝေါဟာရ လုပ်ငန်းစဉ်များ	၂၅
	၂.၃ အချက်အလက်အသစ်များ ခင်းကျင်းတင်ပြခြင်း	၃၁
အခန်း(၃)	နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ	၄၀
အခန်း(၄)	မှား/မှန် ပိုင်းခြား စဉ်းစားခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ	၅၁
	၄.၁ တူညီမှု ကွဲပြားမှုများကို နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုးခြင်း	၅၂
	၄.၂ အကြောင်းရင်းခံ အကျိုးဆက်	၆၂
	၄.၃ ကောက်ချက်ချခြင်း	၇၂
	၄.၄ အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ယူချက်၊ တွေးဆချက်	၈၂
အခန်း(၅)	လူမှုသိပ္ပံဘာသာရပ်များတွင် အသုံးပြုသော လေ့လာနည်းများ	၁၀၆
	၅.၁ အချိန်ပြုများများ	၁၀၇
	၅.၂ စစ်တမ်း ရလဒ်များ	၁၁၇
	၅.၃ ဇယားပုံများ၊ ဂရပ်ဖံပုံများ	၁၂၉
	၅.၄ မြေပုံများ	၁၃၉
အခန်း(၆)	ပြန်လည်ဆန်းစစ် သုံးသပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ	၁၅၅
	၆.၁ ပြန်လည်မှတ်မိ ဆန်းစစ်ခြင်း	၁၅၆
	၆.၂ ပြန်လည်သုံးသပ် ဝေဖန်ခြင်း	၁၆၃
နောက်ဆက်တွဲ - ဘလူးမိ၏ သင်ယူမှု အဆင့်များ		၁၆၉
ရုပ်ပုံများအတွက် အသိအမှတ်ပြုခြင်း		၁၇၁
ကျေးဇူးတင်လွှာ (လက်ရှိစာအုပ် ပြီးစီးမှုအချိန်အထိ ပါဝင်သူများ)		၁၇၂
မုခ်ဦးပညာရေးမှ ရရှိနိုင်သည့် စာအုပ်များ		၁၇၃
အညွှန်း		၁၇၅

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License. To view a copy of this license, visit: http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en_US.

Notes about usage: Organisations wishing to use the body text of this work to create a derivative work are requested to include a Mote Oo Education logo on the back cover of the derivative work if it is a printed work, on the home page of a web site if it is reproduced online, or on screen if it is in an app or software.

For license types of individual pictures used in this work, please refer to Picture Acknowledgements at the back of the book.

ဤစာအုပ်က မည်သည့် စာအုပ်မျိုး ဖြစ်ပါသနည်း

လူမှုသိပ္ပံသင်ကြားရေး လုပ်ငန်းစဉ်များဟူသည့် ဤစာအုပ်မှာ လူမှုသိပ္ပံသင်ကြားနေသော ဆရာ/မ များအတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များ စုစည်းပေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အလုပ်များသော ဆရာ/မ များအတွက် အလွယ်တကူ ကိုးကားအသုံးချ၍ ရနိုင်သော ရင်းမြစ်စုစည်းမှုတစ်ခု အနေနှင့် ပြင်ဆင်ပေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာ/မများ အနေနှင့် မိမိတို့ သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ရာတွင်လည်း အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။

စာအုပ်ကိုမည်သို့ ဖွဲ့စည်းထားပါသနည်း

အခန်း (၆) ခန်း ခွဲထားပြီး တစ်ခန်းစီတွင် လူမှုသိပ္ပံဘာသာရပ်သင်ရိုးများမှ စာသား တစ်ခုစီကို ဥပမာပြုပြီး အသုံးပြုနည်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပြသပါသည်။

- အခန်း ၁ - သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်း၊
- အခန်း ၂ - မိတ်ဆက်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ခင်းကျင်းတင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ၊
- အခန်း ၃ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ၊
- အခန်း ၄ - မှား/မှန် ပိုင်းခြား စဉ်းစားခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ၊
- အခန်း ၅ - လူမှုသိပ္ပံ ဘာသာရပ်များတွင် အသုံးပြုရသော လေ့လာနည်းများ၊
- အခန်း ၆ - ပြန်လည် ဆန်းစစ်သုံးသပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ၊

သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်းကို စတင် လေ့လာလိုပါက သို့မဟုတ် ပြန်လည် မှတ်မိလိုပါက အခန်း ၁ မှ စတင်ပါ။ သို့မဟုတ်ပါကလည်း မိမိလိုအပ်သည့် အပိုင်းနှင့် ပတ်သက်ရာ အခန်းမှ စတင်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ - မိမိကျောင်းသူ/သားများကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် မေးခွန်းများ မေးမြန်း သင်ကြားလိုသည် ဆိုပါက အခန်း ၃ ကို စတင် လေ့လာနိုင်ပါသည်။ လူမှုသိပ္ပံ လေ့လာနည်းများထဲမှ ရုပ်ပုံများ အသုံးပြုပြီး လေ့လာနည်းများ သိလိုပါက အခန်း ၅ အပိုင်း ၃ ကို သွားရောက် ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များကို အဆင့်ဆင့် နေရာချ သင်ကြားခြင်းအကြောင်းကို သေချာစွာ မရှင်းလင်းသေးပါက အခန်း ၁ ကို ဦးစွာ လေ့လာသင့်ပါသည်။ ထိုအခန်းတွင် သင်ခန်းစာတစ်ခု၏ လုပ်ငန်းစဉ် အဆင့်ဆင့်အကြောင်းကို ရှင်းလင်းပြထားသည့်အပြင် သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်မှု ဥပမာ အချို့ကိုလည်း ပြထားပါသည်။

လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဟူသည်မှာ အဘယ်နည်း

ကျောင်းသူ/သားများ အနေနှင့် သင်ယူခြင်း အထောက်အကူဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ရသည့်အရာ မှန်သမျှကို လုပ်ငန်းစဉ်များဟု ဤစာအုပ်တွင် သုံးစွဲ ခေါ်ဝေါ်ပါသည်။

- လုပ်ငန်းစဉ်များကို တက်ကြွဆူညံစွာ လုပ်ဆောင်ရသည်လည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ကျောင်းသူ/သားများက စာသင်ခန်းတွင်း ပြေးလွှားပြိုင်ဆိုင်ပြီး လုပ်ငန်းတစ်ခုကို ပြီးဆုံးအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ အချို့ကို ငြိမ်သက်တိတ်ဆိတ်စွာ လုပ်ဆောင်သည်လည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ ထင်မြင်ချက်များကို တွေးတော ချရေးနေခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

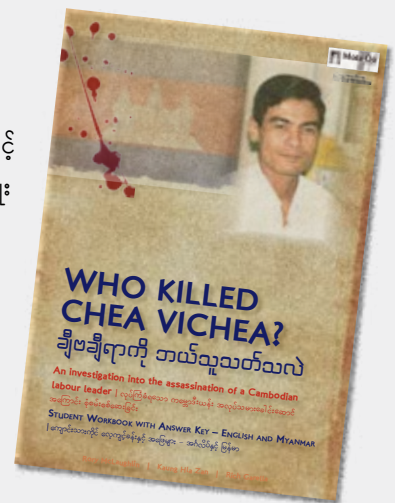
အသုံးပြုပုံ

- အချို့လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကျောင်းသူ/သားများက တစ်ဦးချင်းစီ လုပ်ဆောင်ရသည်လည်း ရှိမည်။ အချို့ကို နှစ်ဦးတွဲအလိုက် လုပ်ဆောင်ရမည်လည်း ရှိသည်။ အချို့ကို အဖွဲ့လိုက် သို့မဟုတ် တစ်တန်းလုံးအနေနှင့် လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။
- လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရိုးရှင်းစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းလည်း ရှိနိုင်သည်။ ဥပမာ - စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်ကို ဖတ်ရှုခြင်း၊ စာပါ အကြောင်းအရာကို ဆွေးနွေးကြခြင်း၊ သင်ပုန်းမှ ရေးချပေးထားသော မေးခွန်းများကို ဖြေကြရခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ အချို့ လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ရှုပ်ထွေး ခက်ခဲနိုင်သည်။ ပြင်ဆင်မှုများ များစွာ ပြုလုပ်ရခြင်းနှင့် အချိန်များစွာ ကြာမြင့်ခြင်းများ ရှိနိုင်သည်။
- ဤစာအုပ်တွင် ပစ္စည်းပစ္စယနှင့် အချိန်များစွာ လိုအပ်ခြင်း မရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များကိုသာ စူးစိုက် တင်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ လူမှုသိပ္ပံဘာသာရပ်များစွာ၊ အကြောင်းအရာများစွာအတွက် အသုံးချနိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်ပါသည်။

စာသားတစ်ခု ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း

ဤစာအုပ်တွင် အရေးစာသားများကိုသာ လုပ်ငန်းစဉ် အခြေပြုရာအဖြစ် အသုံးပြုထားပါသည်။ သို့သော် အောက်ပါ ဥပမာများအတိုင်း အခြားသော စာသားနှင့် ရင်းမြစ်များကိုလည်း လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် သုံးနိုင်ပါဦးမည်။

- ဟောပြောချက်၊
- ရေဒီယို အသံလွှင့်ချက်၊
- ရုပ်ပုံများ (ပန်းချီကား၊ သရုပ်ဖော်ပုံ၊ ဓာတ်ပုံ၊ ကာတွန်းပုံ)၊
- အင်တာနက် ဝက်ဘ်ဆိုက် စာမျက်နှာတစ်ခု၊
- သီချင်း၊
- ရုပ်ပြ ကာတွန်းကွက်များ၊
- ဆွေးနွေးပွဲ၊
- အကြောင်းအရာ အမည်တစ်ခု၊
- ရုပ်ရှင် သို့မဟုတ် မှတ်တမ်း ရုပ်ရှင်၊ ရုပ်မြင်သံကြား သတင်းတစ်ရပ် စသည်ဖြင့် (ဥပမာ တစ်ခုမှာ 'ချီဗချီရာကို ဘယ်သူသတ်သလဲ' ဟူသည့် မှတ်တမ်းရုပ်ရှင်မျိုး ဖြစ်သည်။ ထိုရုပ်ရှင်ကို မှန်ဦး ပညာရေးတွင် ရရှိနိုင်ပါသည်။)

လူမှုသိပ္ပံသင်ခန်းစာကောင်းများ

စာအုပ်မှ ညွှန်ကြားချက်ကို နားလည်လိုက်နာခြင်း

ဤအကွက်က ဆရာ/မ များကို လုပ်ငန်းစဉ်၏ ထိရောက်မှုအကြောင်းကို ရှင်းပြပါသည်။ လုပ်ငန်းစဉ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်မည့် အရာများနှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ချက်များကို လမ်းညွှန်ပေးပါသည်။ “ဘလူးမ်” ဟု ရေးထားသည်မှာ ဘလူးမ်၏ သင်ယူမှုအဆင့်များကို ညွှန်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စာမျက်နှာ ၁၆၉ တွင် ရှိသော နောက်ဆက်တွဲ စာမျက်နှာတွင် ဘလူးမ်၏ သင်ယူမှုအဆင့်များကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

ဤစာကြောင်းများမှာ လုပ်ငန်းစဉ်ကို မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း အဆင့်ဆင့် လမ်းညွှန်ချက်များ ဖြစ်သည်။

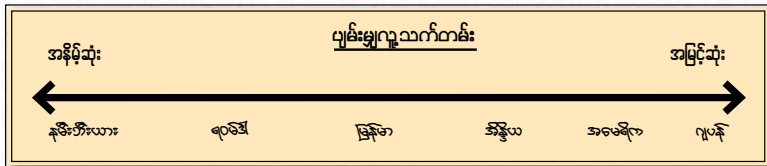
၃.၁.၅ အချက်အလက်များကို အစီအစဉ်တကျ စီမံပါ

ကျောင်းသူ/သားများကပေးသည့် စာပုဒ်ကို ဖတ်ရှုပြီးသည့်နောက် စာပါ အချက်အလက်တို့ကို ဆွဲထုတ်ကာ အစီအစဉ်တကျ စီမံရမည် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ -

- အကြိမ်အရေအတွက် အလိုက်စီခြင်း (အကြိမ်အရေ အတွက် များများဖြစ်သည့်အရာကို အရင်စီခြင်း)
- ဖြစ်ပျက်သည့် ကာလအလိုက် စီစဉ်ခြင်း (အရင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့်အရာကို ရှေ့တွင်ထားပြီး အချိန်ကာလ အလိုက်စီခြင်း)
- ငယ်စဉ်ကြီးလိုက်စီခြင်း (ဥပမာ - အနည်းဆုံးမှ အများဆုံး၊ လူကြိုက်အများဆုံးမှ လူသိအနည်းဆုံး၊ အဆင့်အနိမ့်ဆုံးမှ အဆင့်အမြင့်ဆုံး)

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်များကို အစီအစဉ်အလိုက် စီစဉ်ရမည်။
အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။
ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း။

လုပ်ငန်းစဉ်ဆောင်ရွက်ပုံကို ဥပမာ ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများအချင်းချင်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့အချင်းချင်းတို့က မိမိတို့အဖြေများကို နှိုင်းယှဉ်ပြီး အစီအစဉ်အမှန်ကို ရွေးချယ်ကြရမည်။

မှတ်

အချက်အလက်များကို အစီအစဉ်တကျစီစဉ်ခြင်း အဖွဲ့လိုက်ဖြင့်ပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အချက်အလက်များကို စာရွက်ငယ်များပေါ်တွင် တစ်ခုစီ ရေးချပါ။ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို အချက်အလက်များ ရေးသားထားသော စာရွက်တစ်စုံစီ ရှိနေစေရန် လုံလောက်စွာ ရေးသားထားပါ။ အဖွဲ့များကို စာရွက်ပိုင်းများပေးပါ။ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးကို တစ်ခုစီ ပေးပါ။ အဖွဲ့က မိမိတို့ရရှိသည့် အချက်အလက်များ၏ အစီအစဉ်အတိုင်း တန်းစီ မတ်တပ်ရပ်ရမည်။

လုပ်ငန်းစဉ် နောက်ဆက်တွဲ များမှာ လုပ်ငန်းစဉ်အပြီးတွင် ထပ်မံ ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အရာတို့ကို ပြထားသော အကြံပြု ချက်များ ဖြစ်သည်။

မူကွဲ ဆိုသည်မှာ ပေးထားသည့် မူလ လုပ်ငန်းစဉ်ကို မည်သို့ ပြောင်းလဲနိုင်သည်၊ ပေါင်းစပ်နိုင်သည် စသဖြင့် အကြံပြုချက်များ ပေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထည့်သွင်း သင်ကြားနိုင်စေရန်

ဥပမာစာသားများ၊ ပေးချွန်းများနှင့် အဖြေများ

အပိုင်းတစ်ပိုင်း စတင်တိုင်း ဥပမာစာသားများ ဘေးတွင် မှတ်ချက်ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသော ဖော်ပြချက်တစ်ခုကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုမှတ်ချက်အတွင်းတွင် ဥပမာစာသားအကြောင်း အချက်အလက်များနှင့် အလားတူ အသုံးဝင်သော ဥပမာစာသားများကို မည်သို့ ရှာဖွေ ရယူနိုင်ကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြပေးထားသည်။ ပေးထားသည့် ဥပမာ စာသားမှာ တိုက်ရိုက် ထုတ်နုတ်မှု သို့မဟုတ် ကောက်နုတ် ပြင်ဆင် ရေးသားထားမှု ဖြစ်ကြောင်းလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ထို့ပြင် လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုတိုင်းတွင် ဥပမာစာသားကို အသုံးပြုထားသည့် အဖြေများပါရှိပါသည်။ ထိုအဖြေများကို ကြည့်ပြီး လုပ်ငန်းစဉ် အသုံးကို ပိုမို နားလည်နိုင်သကဲ့သို့ မိမိအသုံးပြုသော အခြား စာသားများနှင့်လည်း အလားတူ ဖြေဆိုနိုင်မှုရှိ၊ မရှိ မိမိအသုံးပြုသော အခြား စာသားများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိနိုင်၊ မရှိနိုင်ကို စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။

ပြန်ပြည့်မြဲစွမ်းအင်နှင့် ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်သောစွမ်းအင်

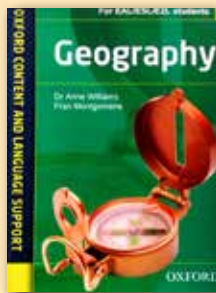
ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ အနွေးဓာတ်၊ အလင်းရောင်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် ဖျော်ဖြေရေးအတွက် စွမ်းအင်သုံးစွဲရန် လိုအပ်သည်။ ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်သော ရင်းမြစ်များမှ ရရှိသော စွမ်းအင်များမှာ များမကြာခင် ကုန်ဆုံးသွားတော့မည် ဖြစ်သည်။ ရင်းမြစ်များ အသစ်ဖြစ်ပေါ်သည့်နှုန်းက လူတို့ သုံးစွဲနေသည့်နှုန်းကို အလျဉ်မမီနိုင် ဖြစ်နေသည်။ ပြန်ပြည့်မြဲစွမ်းအင် ရင်းမြစ်များမှာမူ ကုန်ဆုံးခြင်း ရပ်တန့်သွားခြင်းမျိုး မရှိပေ။

ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်သော စွမ်းအင်ရင်းမြစ်များမှာ ရုပ်ကြွင်းလောင်စာများ ဖြစ်ကြသော ကျောက်မီးသွေး၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုရင်းမြစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာရန်အတွက် အချိန်နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်သည်။ ထိုရင်းမြစ်များကို မြေအောက်မှ တူးဖော်ယူရသည်။ အနွေးဓာတ်ရရန်နှင့် ချက်ပြုတ်ရန် အသုံးပြုသော ထင်းများသည်လည်း ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်သော စွမ်းအင်ရင်းမြစ်ပင် ဖြစ်သည်။

ပြန်ပြည့်မြဲစွမ်းအင်များတွင် လေအားလျှပ်စစ်၊ နေစွမ်းအင်နှင့် ရေအားလျှပ်စစ်တို့ ပါဝင်သည်။

သိပ္ပံပညာရှင်တို့က နျူကလီးယားစွမ်းအင်မှာ ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်၊ မဟုတ်ကို ငြင်းခုံဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

Geography for EAL/ESL/E2L Students, OUP, 2010 မှ ကောက်နုတ် ပြုပြင်ထားပါသည်။

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်

ဤစာသားမှာ ဘာသာစကားနှင့် ပထဝီဝင် ပူးတွဲ သင်ကြားသည့် စာအုပ်တစ်အုပ်မှ ကောက်နုတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဘာသာရပ်နှင့် ဘာသာစကားကို ပူးတွဲသင်ကြားရန် ထုတ်လုပ်ထားသော အခြားအကြောင်းအရာ စာအုပ်များစွာ ရှိပါသည်။

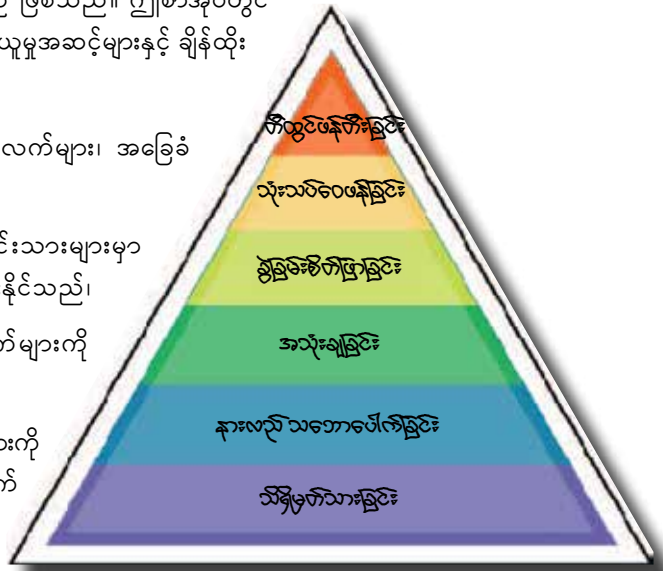
- (က) ဂျပန်မှပြထားသောနိုင်ငံအားလုံးတွင်ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းအမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။ (၅နိ)
- (ခ) ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းမှာ၄၉ဖြစ်ပါကလူအားလုံး၄၉တွင်သေဆုံးမည်ဖြစ်သည်။
- (မှာ) - အချို့မှာ ၄၉ မဟုတ်ဘဲ သေဆုံးခြင်း မြင့်လွန်း အချို့မှာ ၄၉ ထက် ပိုမို နေကြောင်း မြင်နိုင်ပါသည်။

အခန်း ၁ သင်ခန်းစာ ပြင်ဆင်ခြင်း

ဤအခန်းတွင် သင်ခန်းစာတစ်ခုအတွင်း အသုံးပြုရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်အမျိုးမျိုးအကြောင်း၊ ၎င်းတို့ကို သုံးရမည့် အကြောင်းရင်းများနှင့် သုံးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများအကြောင်းကို လေ့လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က) အသိ၊ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် တန်ဖိုးများ

လူမှုသိပ္ပံသင်ကြားရာတွင် အသိကိုလည်း သင်ကြားရမည် (အချက်အလက်အသစ်များ သိရှိစေခြင်း)။ ထို့အပြင် လုပ်ဆောင်ရမည့် ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် တန်ဖိုးစံနှုန်းများကိုပါ ရအောင် သင်ကြားရမည် ဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်တွင် သင်ကြားရမည့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို အသုံးများသော ဘလူးမိ၏ သင်ယူမှုအဆင့်များနှင့် ချိန်ထိုး ရည်ညွှန်း ရေးသားထားပါသည်။

- **သိရှိမှတ်သားခြင်း** - ကျောင်းသူ/သားများမှာ အချက်အလက်များ၊ အခြေခံအကြောင်းအရာများကို မှတ်မိနေသည်။
- **နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း** - ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများမှာ အချက်အလက်များကို ပုံဖော် ပြောဆိုနိုင်သည်။ စီစဉ် စုစည်းနိုင်သည်။
- **အသုံးချခြင်း** - နားလည်ထားသည့် အချက်အလက်များကို အခြေအနေသစ် နေရာသစ်များတွင် အသုံးချနိုင်သည်။
- **ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း** - ကျောင်းသူ/သားများမှာ အချက်အလက်များကို ကြည့်ပြီး ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။ ပေးထားသည့် အချက်အလက်များနှင့် အခြားဗဟုသုတများ ချိတ်ဆက် နားလည်သည်။ ဆက်စပ်မှုများကို မြင်သည်။
- **သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း** - သက်သေအထောက်အထားများအပေါ် အခြေခံပြီး အချက်အလက်များကို ကောင်း၊ ဆိုး ဝေဖန် သုံးသပ်နိုင်သည်။
- **တီထွင်ဖန်တီးခြင်း** - အထက်ပါ အရာများကို အသုံးချပြီး တစ်စုံတစ်ရာအသစ် ဖန်တီးနိုင်သည်။

မျှတစွာပါအောင် စီစဉ်ထားသော သင်ရိုးတစ်ခုတွင် အထက်ပါ အဆင့်တစ်ခုတိုင်းကို စူးစိုက်လေ့ကျင့်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ ညီညီမျှမျှ ပါဝင်မည် ဖြစ်သည်။ နောက်ဆက်တွဲ စာမျက်နှာ ၁၆၉ တွင် ဘလူးမိ၏ သင်ယူမှုအဆင့်များ အကြောင်းကို အကျယ် ထပ်မံ ရှင်းလင်း ပြထားပါသည်။

ထို့ပြင် ဤစာအုပ်ထဲမှ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ပညာရေးတွင် အရေးပါသော တန်ဖိုးအချို့တို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ထည့်သွင်း လေ့ကျင့်ရန် ပြင်ဆင်ထားသော လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်ပါသည်။

- **ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်နိုင်ခြင်း** - ရွေးချယ်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်း၏ အရေးပါပုံနှင့်၊ မိမိတို့ ရွေးချယ်ချက်များက အခြားသူများအပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိပုံ၊
- **ညီညွတ်မှု** - ဘုံယူဆချက်တစ်ခုအပေါ် သဘောတူညီချက်နှင့် ထောက်ခံမှု၊
- **ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု** - ဘုံရည်မှန်းချက်တစ်ခုသို့ ရောက်ရှိ အောင်မြင်နိုင်ရန် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် အချင်းချင်း ကူညီ ထောက်ပံ့ခြင်း၊

- ညှိနှိုင်းခြင်း - သဘောတူညီမှု ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် အဆင့်ဆင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊
- ပါဝင်မှု - ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်တွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ခြင်းနှင့် အမြင်များ ထုတ်ဖော် တင်ပြခြင်း၊
- လွတ်လပ်စွာ လေ့လာသင်ယူခြင်း - အကူအညီ စောင့်ဆိုင်းခြင်းမရှိဘဲ မိမိကိုယ်တိုင် လေ့လာသင်ယူခြင်း၊
- အလျှော့အတင်းနှင့် ညှိနှိုင်းခြင်း - ပိုမို အရေးပါသော ပန်းတိုင်တစ်ရပ်သို့ ရောက်ရှိနိုင်ရန်အတွက် အရာအချို့ကို စွန့်လွှတ်ခြင်း၊
- အဖွဲ့လိုက်ဆောင်ရွက်ခြင်း - အဖွဲ့ငယ်များအတွင်းတွင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ဆွေးနွေး ပြောဆိုခြင်း - ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆက်သွယ် ပြောဆိုခြင်းနှင့် အမျိုးမျိုးကွဲပြားသော အယူအဆများကို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်း၊
- ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်း - ခက်ခဲသော ကိစ္စရပ်များအတွက် ဖြေရှင်းနည်းများ ရှာဖွေခြင်း၊
- ရှာဖွေစုံစမ်းခြင်း - ကိစ္စရပ်များကို ပိုမို နက်နဲစွာ နားလည်လာအောင် စုံစမ်းခြင်းနှင့် ကောက်ချက်အသစ်များ ဆွဲနိုင်ရန် မေးခွန်းများ မေးမြန်းခြင်း။

(ခ) ဒေသအခင်းအကျင်း

မိမိသင်တန်းထဲတွင် လေ့လာသော အကြောင်းအရာများသည် ကိုယ်ပိုင်ရပ်ရွာဒေသနှင့်သာ ပတ်သက်သည်လည်း ဖြစ်နိုင်သလို ကမ္ဘာနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ဆရာ/မများအနေနှင့် သင်ခန်းစာပါ အကြောင်းအရာများနှင့် ကျောင်းသူ/သားများ၏ လက်တွေ့ဘဝများ၊ ၎င်းတို့၏ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးကာ ထိုချိတ်ဆက်မှုမှတစ်ဆင့် ရပ်ရွာပြင်ပမှ ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော ကမ္ဘာနှင့် ဆက်စပ်နားလည်အောင် အမြဲ ကြိုးစားပေးသင့်သည်။ ထိုသို့ ချိတ်ဆက်နားလည်ခြင်းဖြင့် ကျောင်းသူ/သားများသည် ၎င်းတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပိုမို နီးကြား သတိပြုမိလာခြင်း၊ မိမိတို့၏ အခန်းကဏ္ဍများကို ပိုမို နားလည်လာခြင်းနှင့် ရပ်ရွာများတွင် ပိုမို တက်ကြွစွာ ပါဝင်လာနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်လာပေမည်။

ဒေသအခင်းအကျင်း၊ အဖြစ်အပျက်၊ အခြေအနေများအပေါ် မူတည်ပြီး ဆွေးနွေးဖွယ်ကိစ္စရပ်များမှာ ကွာခြားနိုင်မည်။ အချို့သော ဥပမာ ကိစ္စရပ်များမှာ -

- ကြွယ်ဝမှုနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊
- အခြေခံကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ရရှိခြင်း၊
- ပညာရေး လက်လှမ်းမီခြင်း၊
- သန့်ရှင်းသောရေ ရရှိခြင်း၊

- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှု၊
- ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှု၊
- လူ့အခွင့်အရေး၊
- ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခ၊
- ဘာသာရေးအချင်းချင်း အသိအမှတ်ပြုလက်ခံမှု ကင်းမဲ့ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

(ဂ) သင်ခန်းစာ ရည်ရွယ်ချက်

သင်ခန်းစာတစ်ခု ပြင်ဆင်သည့်အခါတွင် သင်ခန်းစာ၏ သင်ကြားရခြင်း ရည်ရွယ်ချက်ကို ဦးစွာ သတ်မှတ်ရမည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်မှာ သင်ရိုးစာအုပ်တွင် သို့မဟုတ် သင်ခန်းစာ စာရွက်စာတမ်းတွင် ပါပြီးသည်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် သင်ကြားရသည့် ရည်ရွယ်ချက်ကို မိမိကိုယ်တိုင် သတ်မှတ်ရခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သင်ခန်းစာများတွင် အသိတိုးစေရန် ရည်ရွယ်ချက်၊ ကျွမ်းကျင်မှုတိုးစေရန် ရည်ရွယ်ချက်များစွာ ရှိတတ်ကြသည်။ ဥပမာအချို့မှာ -

- ၁၉၆၂ အာဏာသိမ်းခြင်းအကြောင်းကို စုံစမ်း နားလည်စေရန်၊
- စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲရန် နည်းလမ်းများကို စာရင်းပြုစေရန်၊
- မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့၏ စီးပွားရေးစနစ်များကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရန်၊
- လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲ၏ ရလဒ်ကို ခန့်မှန်းနိုင်ရန်၊
- အရာဝတ္ထုများကို သဘာဝနှင့် လူလုပ်အရာဝတ္ထုများအဖြစ် ခွဲခြားနိုင်ရန်၊
- မြေပုံအသုံးပြုပြီး မြို့တော်တစ်ခုသို့ သွားရန် လမ်းညွှန်ချက်များ ပေးနိုင်ရန်။

မိမိသင်ခန်းစာအတွက် ရည်ရွယ်ချက်များ သတ်မှတ်ပြီးပါက ကျောင်းသူ/သားများ ထိုရည်ရွယ်ချက်များသို့ ရောက်ရှိနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အစီအစဉ်ကျ နေရာချခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။

(ဃ) သင်ခန်းစာ အဆင့်ဆင့် လည်ပတ်ပုံ

အသုံးများသော သင်ခန်းစာ တည်ဆောက်ပုံတစ်မျိုးမှာ ဤသို့ ရှိနိုင်ပါသည်။

- (က) သင်ခန်းစာပါ အကြောင်းအရာကို စတင် မိတ်ဆက်ခြင်း၊
- (ခ) အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော အချက်အလက်များ ခင်းကျင်း တင်ပြခြင်း၊
- (ဂ) သင်ခန်းစာ အကြောင်းအရာနှင့် ကျောင်းသူ/သားများ၏ လက်တွေ့ ဘဝတို့ကို ချိတ်ဆက်ပေးနိုင်ရန်နှင့် ရရှိလာသော အချက်အလက်များ ကျွမ်းကျင်မှုများကို နားလည် သဘောပေါက် အသုံးချတတ်ရန် ထောက်ပံ့ပေးသော လုပ်ငန်းစဉ်များ အစီအစဉ်ကျ တွဲဆက် လုပ်ဆောင် လေ့ကျင့်စေခြင်း၊
- (ဃ) ကျောင်းသူ/သားများအနေနှင့် အိမ်စာအဖြစ် ယူဆောင်ကာ လုပ်ဆောင်နိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်နိုင်သည့် သင်ခန်းစာပါ အကြောင်းအရာသစ်များနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု အသစ်များကို မှတ်မိ နေစေရန်အတွက် ပြန်လည်ဆန်းစစ်သုံးသပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု။

ရံဖန်ရံခါတွင် အထက်ပါ အဆင့် ၄ ဆင့် ပြီးမြောက်ပြီးသည့်အခါ သင်ခန်းစာပြီးဆုံး ပြည့်စုံနိုင်ပါသည်။

ရံဖန်ရံခါတွင် မိမိတို့ သင်ခန်းစာတစ်ခုအတွင်းတွင် အထက်ပါ အဆင့်များ အစအဆုံး လည်ပတ်မှု အကြိမ်ကြိမ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း ရှိနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် သင်ခန်းစာအရှည်များ သင်ကြားသည့်အခါ ဖြစ်သည်။ ရံဖန်ရံခါတွင် အဆင့်တစ်ဆင့်အတွက် သင်ခန်းစာများစွာ သင်ကြားရခြင်းမျိုးလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရှည်လျားသော လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်နေချိန်များ (ဥပမာ - သုတေသနပြု ရှာဖွေရခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် ဆောင်ရွက်နေချိန်) မျိုးတွင် ထိုသို့ ရှိနိုင်ပါသည်။

သမိုင်းသင်ခန်းစာ လုပ်ငန်းစဉ်များ အစီအစဉ် ချထားပုံ ဥပမာ -

- (က) နိဒါန်းပျိုး မိတ်ဆက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်
- (ခ) အချက်အလက်များ ခင်းကျင်း တင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်
- (ဂ) လေ့ကျင့်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ
- (ဃ) ပြန်လည်ဆန်းစစ် သုံးသပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ

၁၉၆၂ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းရခြင်း အကြောင်းရင်းများ

- ၁။ ကျောင်းသားများက အဆိုပါ အာဏာသိမ်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး မည်သို့ ထင်မြင်ကြောင်း ပြောဆို။
- ၂။ ဝေါဟာရသစ်များ ကြိုတင် သင်ကြားခြင်း ပြုလုပ်။
- ၃။ ကျောင်းသူ/သားများက စာတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရှု။ (Histories of Burma ကျောင်းသားကိုင် စာအုပ်မှ (အခန်း ၈၂, Document 61) ကို ကြည့်ပါ။
- ၄။ ကျောင်းသားများက မှတ်တမ်းရုပ်ရှင်တို့ တစ်ခုကို ကြည့်ရှု။
- ၅။ စာနှင့် ရုပ်ရှင်မှ အကြောင်းအရာများကို အသုံးပြုထားသော မှား/မှန် ရွေးချယ်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်း ဆောင်ရွက်။
- ၆။ အာဏာသိမ်းခြင်း၏ အကျိုးဆက်များ အကြောင်းရင်းများကို တစ်ခုချင်း မှန်ကန်စွာ တွဲဆက်။
- ၇။ ထိုအချိန်က လူအမျိုးမျိုး တွေးထင်ခဲ့ကြမည့် အတွေးအမျိုးမျိုးကို ခန့်မှန်း ကောက်ချက်ချ။
- ၈။ ထိုလူအမျိုးမျိုးတို့ ရှိခဲ့မည့် အတွေးအမြင် အမျိုးမျိုးတို့ကို တင်ပြရန် အတွက် ထိုလူအမျိုးမျိုးတို့ကို ကိုယ်စားပြုသည့် ဇာတ်ကောင်များပါသော ပြဇာတ်တစ်ခု ပြုလုပ်။
- ၉။ ၁၉၆၂ အာဏာသိမ်းမှုက ယနေ့ခေတ် မိမိတို့ဘဝကို မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိနေကြောင်း ကျောင်းသူ/သားများက စာတမ်းတိုတစ်ခု ရေးသား။

(င) နိဒါန်းပျိုးမိတ်ဆက် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အချက်အလက် ခင်းကျင်း တင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ

နိဒါန်းပျိုးမိတ်ဆက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ကျောင်းသူ/သားများ အချက်အလက်အသစ်များကို လေ့လာမှတ်မိရန် အဆင်သင့်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ပေးသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကျောင်းသူ/သားများ၏ နဂိုရှိပြီး နောက်ခံသုတများ၊ ရှိထားသည့် အတွေးထင်မြင်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ စာပါအကြောင်းအရာကို နားလည်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့် အခြေခံများ စတင် ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

အချက်အလက် ခင်းကျင်းတင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကျောင်းသားများကို သတင်းအချက်အလက်အသစ်များ ပေးခြင်း ပါဝင်သည်။ အများဆုံး မြင်တွေ့ရလေ့ရှိသည်များမှာ စာသားတစ်ခုခုကို ဖတ်ရှုစေခြင်း၊ ရုပ်ရှင်တစ်ခုကြည့်စေခြင်း၊ ကွန်ပျူတာအသုံးပြုသည့် ပြက္ခက်များနှင့် ဟောပြောခြင်းတစ်ခုခုကို နားထောင်ရခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ရုပ်ပုံကားတစ်ချပ်၊ သီချင်းတစ်ပုဒ်၊ ကာတွန်းတစ်ကွက်၊ ရုပ်ရှင်တစ်ကွက် စသည်တို့လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သတင်းအချက်အလက်များကို ခင်းကျင်း ပြသပေးနိုင်သည့် နည်းလမ်းများစွာ ရှိနိုင်ပါသည်။

အပိုင်း ၂.၁ နှင့် ၂.၂ တို့တွင် နိဒါန်းပျိုးမိတ်ဆက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များအကြောင်း ပိုမို ရှင်းလင်းထားပြီး အပိုင်း ၂.၃ တွင် အချက်အလက် ခင်းကျင်း တင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များအကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် တွေ့နိုင်ပါသည်။

(စ) လေ့ကျင့်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ

အကြောင်းအရာ အချက်အလက်အသစ်များကို ဖတ်ရှုပြီး၊ နားထောင်ပြီး၊ မြင်တွေ့ပြီးပါက ထိုအချက်အလက်များကို ကျောင်းသူ/သားများ နားလည်အောင်၊ အသုံးပြုနိုင်အောင်နှင့် အဘယ့်ကြောင့် လေ့လာရကြောင်း သဘောပေါက်လာအောင် ကူညီပေးရမည် ဖြစ်သည်။ လေ့ကျင့်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို မှန်/မှား ဖြေဆိုခြင်း သို့မဟုတ် အတန်းတွင်းတွင် ဝိုင်းဝန်းဆွေးနွေးကြခြင်း ကဲ့သို့သော ရိုးရှင်းလှသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအဖြစ်အထိပါ တွေ့မြင်ရပါသည်။

ကျောင်းသူ/သားများအနေနှင့် အချက်အလက်အသစ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှုအသစ်များကို အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် ဦးစွာပထမ နားလည် သဘောပေါက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု ပေးထားသော လုပ်ငန်းစဉ်များသည် အကြောင်းအရာအသစ်များကို အဆင့်ဆင့် လေ့လာနာယူခြင်းနှင့် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းတို့ကို အားပေးသော လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု မရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များသည် အကြောင်းအရာ အချက်အလက်အသစ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှုအသစ်များကို အသုံးပြုနိုင်အောင် အားပေးသော လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်သည်။

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ပေးမှုများသော လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကျောင်းသူ/သားများမှာ အဖြေတစ်ခုတည်းသာ ပေးရသည်။ ဥပမာ -
မလေးရှားနိုင်ငံ၏ မြို့တော်မှာ အဘယ်နည်း။

ကွာလာလမ်ပူဟူသော အဖြေမှန် တစ်မျိုးတည်းသာရှိသော မေးခွန်း ဖြစ်သည်။ အခြားအဖြေများမှာ အဖြေမှန် မဟုတ်ကြ။

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ပေးမှုမရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကျောင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်အသိများ အတွေးအမြင်များကို ထုတ်အသုံးပြုရသည်။ အတိအကျ အဖြေမှန်ဟူ၍ မရှိပေ။ ဥပမာ -
မလေးရှားနိုင်ငံအကြောင်း စာတစ်ပိုဒ်ရေးပါ။

ကျောင်းသူ/သားများက အမျိုးမျိုး ရေးသားဖြေဆိုကြမည် ဖြစ်သည်။ ရေးသားသော အချက်အလက်များ မှန်ကန်မှုရှိပါက အမှတ် ပိုမိုရမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ သင်ယူနေသည့် သင်ခန်းစာများအတွင်းမှ အကြောင်းအရာများကို နားလည်ကြောင်း ဖော်ပြနိုင်သည့် အဖြေများအတွက်လည်း အမှတ်ရရှိမည်ဖြစ်ပြီး သင်ခန်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် မိမိကိုယ်ပိုင်အမြင်ကို ဖော်ပြခြင်းအတွက်လည်း အမှတ် ရရှိမည် ဖြစ်သည်။

(က) အဖြစ်အပျက်များကို (ခ) အဖြေမှန် သုံးလေးခုမျှ (ဂ) ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို (ဃ) အဖွဲ့အစည်း အမျိုးမျိုး၏ (င) အခြေအနေတစ်ခု မည်သို့ နေ့စွဲအလိုက် စီစဉ်ခြင်း ရှိသည့် ကွက်လပ်ဖြည့်ရခြင်း အကျဉ်းချုပ်ခြင်း အတွေးအမြင်များကို နှိုင်းယှဉ် ဆက်ဖြစ်ပျက်မည်ဟု ခန့်မှန်း ပြခြင်း သော ဟောပြောချက် တစ်ခု ပြင်ဆင် ဟောပြောခြင်း

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ပေးမှု အပြည့်ရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များ

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ပေးမှု မရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များ

- (က) လုပ်ငန်းစဉ် 'က' သည် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှုအပြည့် ပေးထားသည်။ ဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့် နေ့စွဲအလိုက်သာ စီစဉ်နိုင်မည် ဖြစ်ပြီး အခြား အဖြေမှန် မရှိနိုင်ချေ။
- (ခ) လုပ်ငန်းစဉ် 'ခ' သည်လည်း ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု များနေသေးသည်။ အဖြေမှန် သုံး၊ လေးခုမျှအထက် ပို မရှိနိုင်၍ ဖြစ်သည်။
- (ဂ) လုပ်ငန်းစဉ် 'ဂ' တွင် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု အလယ်အလတ်ခန့်သာ ရှိသည်။ ကျောင်းသားများအနေနှင့် ဆောင်းပါးတွင်းမှ အဓိကအချက်များကို ယူသုံးရမည် ဖြစ်သော်လည်း ထိုအချက်အလက်များကို မိမိတို့ နည်းလမ်းအသွယ်သွယ်ဖြင့် တင်ပြနိုင်သေးသည်။
- (ဃ) လုပ်ငန်းစဉ် 'ဃ' တွင် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှုအလွန် နည်းသွားသည်။ အကြောင်းအရာတစ်ခုတည်းကို ကျောင်းသူ/ သားများက ဝိုင်းဝန်းကြည့်ရှုသည် မှန်သော်လည်း ကျောင်းသူ/ သားအမျိုးမျိုးက ကောက်ချက်အမျိုးမျိုး လွတ်လပ်စွာ ဆွဲယူနိုင်ပေသည်။
- (င) လုပ်ငန်းစဉ် 'င' သည် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ပေးမှု မရှိသော လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသူ/ သားများအတွက် မှားသည် မှန်သည် အဖြေ မရှိတော့။ မိမိတို့ ထင်မြင်ချက်များကို မိမိ မည်သို့ ဖော်ပြမည်ကို ကျောင်းသူ/ သားများက လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်နိုင်သည်။

(ဆ) လေ့ကျင့်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ - ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ခြင်း အနည်း၊ အများ၏ ရည်ရွယ်ချက်များ

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ခြင်း ပေးထားသော လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ကျောင်းသူ/ သားများ၏ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ခြင်း မရှိသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ကျောင်းသူ/ သားများက အကြောင်းအရာ၊ ကျွမ်းကျင်မှုအသစ်များကို သုံးစွဲနိုင်ခြင်းရှိ၊ မရှိနှင့် ဆိုင်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ် အားလုံးနီးပါးတွင် မိမိကျောင်းသူ/ သားများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီမည့် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ခြင်း အဆင့်များကို မိမိကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်ပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ - စာမျက်နှာ ၁၅၀ လုပ်ငန်းစဉ် ၅.၄.၇ အရပ်မျက်နှာရှာခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်သည် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှုမြင့်သည့် လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသူ/ သားများ အားလုံးက မြေပုံတစ်ခုကို ကြည့်ကာ ဖြေဆိုရမည့် လေ့ကျင့်ခန်း ဖြစ်သည်။ (မြေပုံမှာ သင်ပုန်းပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ဖတ်စာအုပ်ထဲတွင်ဖြစ်စေ၊ ပေးဝေထားသည့် စာရွက်များပေါ်တွင်ဖြစ်စေ ပါစေမည် ဖြစ်သည်။)

- (က) မြေပုံထဲမှ နေရာများအား သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးပါ။ မြို့ကြီးများ၊ မြို့နယ်များ၊ တောင်များ စသည်ဖြင့်။
- (ခ) နေရာ ၂ ခုကို ရွတ်ဆိုလိုက်ပါ။ ဥပမာ - (၁) မြစ်ကြီးနား၊ (၂) မန္တလေး
- (ဂ) ကျောင်းသူ/ သားများက ပထမနေရာသည် ဒုတိယနေရာ၏ မည်သည့် အရပ်မျက်နှာတွင်ရှိကြောင်း ဝိုင်းဝန်းပြောဆိုရမည်။ (မန္တလေးသည် မြစ်ကြီးနား၏ အနောက်တောင်ဘက်တွင် ရှိသည်။)

အဖြေမှန်ဟူ၍ တစ်မျိုးတည်းသာ ရှိသည်။ ကျောင်းသူ/ သားများက အနောက်တောင် မဟုတ်သော အခြား အဖြေပေးပါက အဖြေမှားမည် ဖြစ်သည်။ သင်ခန်းစာ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသူ/ သားများ (၁) သံလိုက်အိမ်မြှောင်အသုံးပြုခြင်းနှင့် (၂) နေရာတို့၏ တည်နေရာများကို နှိုင်းယှဉ်ပြောပြတတ်ရန် ဖြစ်သည်။

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ပေးမှု အလယ်အလတ်ခန့်သာ ပေးထားရန်အတွက် ကွက်လပ်ဖြည့်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ပေးနိုင်သည်။ ကျောင်းသားများက အောက်ပါ ဥပမာကဲ့သို့ ဝါကျများမှ ကွက်လပ်များကို ဖြည့်နိုင်သည်။

_____ သည် မော်လမြိုင်၏ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် ရှိသည်။

ဖြစ်နိုင်သည့် အဖြေအနည်းငယ် ရှိပါသည်။ ဥပမာ - ရန်ကုန်၊ ပဲခူး၊ ဖလမ်း၊ စသည်တို့ ဖြစ်မည်။ အောက်ပါအတိုင်း ကွက်လပ် ၂ ခု ပေးခြင်းအားဖြင့် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ပေးမှုကို လျော့ချပေးနိုင်သည်။

_____ သည် _____ ၏ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် ရှိသည်။

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ပေးမှု မရှိသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုတွင် ကျောင်းသူ/သားများက မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိကမြို့ကြီးများအကြောင်း ရှင်းပြခြင်းနှင့် တစ်မြို့နှင့် တစ်မြို့ မည်သို့ တည်ရှိနေကြသည်ကို ရှင်းပြခြင်းမျိုး ပါဝင်နိုင်သည်။

ကျောင်းသူ/သားများက အထက်ပါ လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် လုပ်ဆောင်ပြီးသွားပါက အရပ်မျက်နှာပြင်များ အသုံးပြုခြင်းကို ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ဖြစ်လာပြီး ဒေသတည်ရာများကိုလည်း ချိတ်ဆက်ပြီး ပြောနိုင်လာပြီ ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်က မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အကြီးဆုံး မြို့ပြကြီးပါ။ အနောက်ဘက်မှာ ပုသိမ်မြို့ရှိပြီး၊ မြောက်ဘက်မှာ မန္တလေးမြို့ ရှိပါတယ်။ မြစ်ကြီးနားကတော့ မန္တလေးရဲ့ အရှေ့မြောက်ဘက်မှာ ရှိပါတယ်။

မည်သည့် ဘက်တွင် ထိုဒေသရှိ

ဒေသတစ်ခု တည်နေရာကို ကွက်လပ်ဖြည့်ပြော

ဒေသ ၂ ခု တည်နေရာကို ကွက်လပ်ဖြည့်ပြော

ဒေသတို့ မည်သည့် နေရာများတွင် ရှိကြောင်း ချိတ်ဆက်ရှင်းပြ

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှုအပြည့် ပေးထားခြင်း

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု မပေးထားခြင်း

အခန်း ၃၊ ၄ နှင့် ၅ တို့တွင် လေ့ကျင့်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ ပါသည်။ အခန်း ၃ က နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို စူးစိုက် ဖော်ပြပြီး၊ အခန်း ၄ က ဝေဖန် တွေးတောခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ အကြောင်းဖြစ်ကာ၊ အခန်း ၅ သည် လူမှုသိပ္ပံဘာသာရပ်များအတွက် အသုံးပြုသော နည်းလမ်းအထောက်အကူများ (ဥပမာ - မြေပုံများ၊ ဖြစ်စဉ်ပြ မျဉ်းများ) အကြောင်း ဖြစ်သည်။ အပိုင်းတစ်ပိုင်းစီတွင် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှုအပြည့် ပေးထားသော၊ အလယ်အလတ်ခန့် ပေးထားသော၊ ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု မပေးထားသော လုပ်ငန်းစဉ်များ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့ပြင် လုပ်ငန်းစဉ် အားလုံး နီးပါးကို မိမိကိုယ်တိုင် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု အမျိုးမျိုး အလျှော့အတင်း ပြောင်းလဲပေးပြီး အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု ပေးထားသော လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ပြင်ဆင် စီစဉ်ရန် ခက်သည်။ ဆရာ/မများအနေနှင့် အဖြေမှန် တစ်ခုတည်းဖြစ်အောင် ပြင်ပြီး အဖြေမှန်ကိုလည်း သိထားရမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တို့ကို အမှတ်ပေးရသည်မှာ လွယ်ကူသည်။

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု မပေးထားသော လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ပြင်ဆင် စီစဉ်ရန် လွယ်ကူသည်။ သို့သော် ဆရာ/မများ အနေနှင့် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တို့ကို အမှတ်ပေးရန် ခက်ခဲပါသည်။ အမှတ်ပေး စည်းမျဉ်းများ သတ်မှတ် ဆွဲသားရန်လိုပြီး ကျောင်းသူ/သား တစ်ဦးချင်းစီ၏ လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ထိုစည်းမျဉ်းများနှင့် ချိန်ထိုး အမှတ်ပေးရမည်လည်း ဖြစ်သည်။

(စ) ပြန်လည်ဆန်းစစ် သုံးသပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ

ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာတစ်ခုအပြီးတွင် ကျောင်းသူ/သားများ ၎င်းတို့ သင်ယူနေခဲ့ရသော အကြောင်းအရာများကို မှတ်မိနေသေးစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။ အကြောင်းအရာတစ်ခု သင်ကြားပြီးတိုင်း သို့မဟုတ် သင်ခန်းစာတစ်ခုပြီးတိုင်းတွင် ပြန်လည်ကြည့်ရှုသော ဆန်းစစ် သုံးသပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်အသေးစားတစ်ခု ခပ်သွက်သွက်လုပ်ခြင်းမှာ အမြဲအသုံးဝင်ပါသည်။ ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း ပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်း များစွာ ရှိမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းစဉ်အားလုံးနီးပါးကိုလည်း ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း ရည်ရွယ်ချက်အတွက် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

သင်ရိုးများစွာတွင် ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ ပြုလုပ်ရန် သတ်မှတ်ထည့်သွင်းထားလေ့ရှိပါသည်။ ဥပမာ - လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သုတေသနပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပြီး ပြန်လည်တင်ပြခြင်းများ၊ စာတမ်းရှည်များ ရေးသားခြင်း၊ စာမေးပွဲများ ဖြေဆိုခြင်း စသည်ဖြင့် ထည့်သွင်းထားလေ့ ရှိပါသည်။

ပြန်လည်ဆန်းစစ် သုံးသပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များကြောင့် ကျောင်းသူ/သားများသည် -

- မိမိတို့ သင်ယူရရှိပြီးသည့်အရာများကို ပြန်လည် ဆင်ခြင်စဉ်းစားလာကြသည်။
- သင်ယူမှု အသစ်ရရှိပြီးနောက်တွင် မိမိတို့ တန်ဖိုးထားမှုများ အမြင်များ ပြောင်းလဲသွားခြင်းရှိ၊ မရှိ ကြည့်လာကြသည်။
- သင်ခန်းစာပါ အကြောင်းအရာများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို အဘယ့်ကြောင့် သင်ယူနေကြောင်း စဉ်းစားပြီး မိမိတို့ သင်ယူမှုများကို အသုံးပြုရန် နည်းလမ်းများ စဉ်းစားလာကြသည်။
- သင်ယူရရှိမှုကို မိမိတို့ လက်တွေ့ဘဝများ၊ မိမိတို့လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၊ လက်ရှိအခြေအနေများ စသည်တို့နှင့် ချိတ်ဆက် စဉ်းစားလာကြပါသည်။

အခန်း ၆ က ပြန်လည်ဆန်းစစ်သုံးသပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များအကြောင်း တင်ပြထားပါသည်။

(ဈ) ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော သင်ခန်းစာ အစီအစဉ်တစ်ခု ရေးဆွဲခြင်း

ပထဝီဝင် စာသင်ခန်းစာတစ်ခုမှ ရှင်းလင်းတိုတောင်းသော သင်ခန်းစာ အစီအစဉ်တစ်ခု ပြထားပါသည်။ သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ်မှာ ‘မူလတန်းကျောင်း ကလေးများ ကျောင်းထွက်ရခြင်း အကြောင်းအရင်း’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

၁။ ကျောင်းသူ/သားများကို ကလေးများ အဘယ့်ကြောင့် ကျောင်းထွက်သနည်းဟု မေးပါ။ ဖြေဆိုသည့် အဖြေများကို သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးသားပါ။ (လုပ်ငန်းစဉ် ၂.၁.၂ ‘ခေါင်းစဉ်အကြောင်း ဆွေးနွေးပါ’)
၂။ ကျောင်းသူ/သားများက စာပိုဒ်နှင့် အချက်အလက်များကို ၎င်းတို့ ဖတ်စာအုပ်များမှ ဖတ်ရှုကြရမည်။
၃။ ကျောင်းသူ/သားများက စာပါအကြောင်းအရာ အချက်အလက်များကို အခြေခံပြီး မှန်/မှား ဖြေဆိုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ကြရမည်။ (လုပ်ငန်းစဉ် ၃.၁.၃ ‘မှန်/မှား ရွေးပါ’)
၄။ ကျောင်းသူ/သားများက စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ် ရေးသားပြီး ကျောင်းထွက်ရခြင်း အကြောင်းအရင်းများ၏ ယောက်ျားကလေးနှင့် မိန်းကလေးတို့အကြား ကွာခြားချက်များကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြရမည်။ (လုပ်ငန်းစဉ် ၆.၁.၁ ‘အကျဉ်းချုပ်ပါ’)

သင်ခန်းစာ ရည်ရွယ်ချက်မှာ -

- သင်ခန်းစာအပြီးတွင် ကျောင်းသူ/သားများသည် မူလတန်းယောက်ျားကလေးများနှင့် မိန်းကလေးများအကြား ကျောင်းထွက်ရခြင်း အကြောင်းအရင်းများ ကွာခြားချက်များကို နှိုင်းယှဉ်ပြနိုင်ပြီး ဘားဂရပ်ဖုံပုံကို အဓိပ္ပာယ် ဖော်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။
  - ဖတ်စာအုပ်တွင် ကလေးငယ်များကို လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းများ ပြုလုပ်ပြီး အဘယ့်ကြောင့် ကျောင်းထွက်ရသည်ကို မေးမြန်း ထားသည့် မှတ်တမ်းများနှင့် ကျောင်းထွက်ရခြင်း အကြောင်းအရင်းများကို ဘားဂရပ်ဖုံပုံနှင့် ပြသထားခြင်းများ ပါဝင်သည်။
  - သင်ခန်းစာတွင် ပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တို့မှာ အကြောင်းအရာကို မိတ်ဆက်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် (ခေါင်းစဉ်အကြောင်း ဆွေးနွေးပါ)၊ အချက်အလက် ခင်းကျင်းတင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် (ကျောင်းသူ/သားများက စာအုပ်ကို ဖတ်ခြင်း)၊ ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု ပေးထားသော လေ့ကျင့်ခြင်း အနည်းငယ် (မှား/မှန် ရွေးပါ) နှင့် ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု မပေးထားသော လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် သော်လည်းကောင်း၊ ပြန်လည်ဆန်းစစ်သော လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ်သော်လည်းကောင်း အသုံးပြုထားသော (အကျဉ်းချုပ်ပါ) လုပ်ငန်းစဉ်တို့ ပါဝင်သည်။

(ည) သင်ခန်းစာ အစီအစဉ် အသေးစိတ် ရေးဆွဲခြင်း

အချိန်ရမည်ဆိုလျှင်၊ မိမိကျောင်းသူ/သားများကို သင်ခန်းစာ အကြောင်းကို ပိုမို နက်နက်နဲနဲ သိနားလည်စေလိုလျှင်၊ သင်ခန်းစာပါ ကျွမ်းကျင်မှုများကို ပိုမို လေ့ကျင့်စေလိုလျှင် ဤဥပမာကဲ့သို့သော သင်ခန်းစာတစ်ခု ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

မိတ်ဆက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်

အချက်အလက်များ ခင်းကျင်း တင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု ပေးထားသော လေ့ကျင့်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု အလယ်အလတ် ပေးထားသော လေ့ကျင့်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု မပေးထားသော လေ့ကျင့်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်

ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်

မူလတန်းကျောင်း ထွက်ရခြင်း အကြောင်းအရင်းများ

- ၁။ ကျောင်းသူ/သားများ နဂိုသိထားပြီးသည်များကို ဖော်ထုတ် မေးမြန်းပါ။ ၎င်းတို့၏ အဖြေများကို သင်ပုန်းပေါ်တွင် ချရေးထားပါ။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၂.၁.၁ အတွေးအိတ်သွန်)**
- ၂။ ကွက်လပ်ဖြည့်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်း အသုံးပြုကာ ဝေါဟာရများ ကြိုတင် သင်ကြားပါ။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၂.၂.၅ ကွက်လပ်ဖြည့်ပါ)**
- ၃။ ကျောင်းသူ/သားများကို စာတစ်ပုဒ်ကို စာပိုဒ်အလိုက် တစ်ပိုဒ်စီ ဖြတ်ထားသော အပိုင်းများကို ပေးပါ။ ကျောင်းသူ/သားများက ထိုစာရွက် အပိုင်းများကို အစီအစဉ်အတိုင်း ပြန်ဖြစ်သွားအောင် စီစဉ်ပေးရမည်။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၂.၃.၂ စာသားအမှန် ပြန်စီပါ)**
- ၄။ စာသားတွင်းမှ မူလတန်း ကျောင်းထွက်ရခြင်း အကြောင်းအရာများကို မိန်းကလေးများအပေါ် သက်ရောက်သည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ယောက်ျားလေးများအပေါ် သက်ရောက်သည့် အကြောင်းအရာများအဖြစ် ကျောင်းသူ/သားများက သီးသန့် ခွဲထုတ်ပေးရမည်။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၃.၁.၇ အချက်အလက်များကို အမျိုးအစား ခွဲပါ)**
- ၅။ ကျောင်းသူ/သားများက စာသားတွင်းတွင်ပါသည့် ဇယားကွက်မှ အချက်အလက်များကို စာသားနှင့် ရေးရမည်။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၅.၂.၇ ကိန်းဂဏန်းမှ စာသားသို့)**
- ၆။ စာပါ အကြောင်းအရာများကို အချက်အလက်များ၊ စာရေးသူအမြင်များ၊ မှန်းဆချက်များအဖြစ် ခွဲထုတ်ပေးရမည်။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၄.၄.၁ အချက်အလက်၊ ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် တွေးဆချက်များကို ဖော်ထုတ်ပါ)**
- ၇။ စာရေးသူ၏ ရေးသားချက်များမှတစ်ဆင့် စာရေးသူအမြင်များကို ကောက်နုတ် စဉ်းစားရမည်။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၄.၃.၄ စာရေးသူ၏ အမြင် ဖော်ထုတ်ပါ)**
- ၈။ ထို့နောက် မူလတန်းကျောင်း မပြီးဆုံးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့်အမြင်များကို အခြားသူများထံမှ ကျောင်းသူ/သားများက စစ်တမ်းထုတ် ကောက်ယူ ရမည်။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၅.၂.၃ စစ်တမ်းပေါ်မှ ကိန်းဂဏန်းများ)**
- ၉။ မူလတန်းကလေးငယ်များ ကျောင်းမထွက်အောင် ကာကွယ်နိုင်မည့် နည်းလမ်း များကို ကျောင်းသူ/သားများ အဖွဲ့လိုက် ဝိုင်းဝန်း စဉ်းစားကြရမည် ဖြစ်သည်။
- ၁၀။ စကားရည်လှပွဲတစ်ခု လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။ ခေါင်းစဉ်မှာ ယောက်ျားလေးများထက် မိန်းကလေးငယ်များ ကျောင်းတက်ရန် ပိုအရေးကြီးသည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၆.၁.၇ စကားရည်လှပွဲ)**
- ၁၁။ အိမ်စာအနေနှင့် ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ ယနေ့ သင်ခန်းစာမှ ရရှိသင်ယူခဲ့ရသော အကြောင်းအရာများကို ပြန်လည်ဖော်ပြ ရေးသားရမည် ဖြစ်သည်။ **(လုပ်ငန်းစဉ် ၆.၂.၁ ဘာသင်ယူ ရရှိခဲ့သလဲ)**

အခန်း ၂ ၊ မိတ်ဆက်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ခင်းကျင်းတင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ

ဤအပိုင်းတွင် အောက်ပါ လုပ်ငန်းစဉ် အမျိုးအစား ၂ မျိုးကို လေ့လာသွားမည် ဖြစ်သည်။

- သင်ခန်းစာ/ အချက်အလက်အသစ်များ ခင်းကျင်းတင်ပြခြင်း မပြုမီ လုပ်ဆောင်နိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ
- အချက်အလက်များကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးနှင့် ခင်းကျင်းတင်ပြရန် ဆောင်ရွက်နိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ

သင်ခန်းစာအကြို လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ကျောင်းသူ/သားများအတွက် သင်ယူမှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးသည်။ အချို့ လုပ်ငန်းစဉ်များက ကျောင်းသူ/သားများ၏ အာရုံစိုက်မှုကို သင်ခန်းစာအကြောင်းအရာဆီသို့ ဆွဲခေါ်နိုင်သည်။ အချို့က သင်ခန်းစာပါ အကြောင်းအရာများကို ခန့်မှန်း စဉ်းစားစေပြီး သင်ခန်းစာ စာသားကို ဖတ်ရှုလိုစိတ်၊ နားထောင်လိုစိတ် ပြင်းပြလာစေသည်။ အချို့ လုပ်ငန်းစဉ်များကမူ ကျောင်းသူ/သားများ၏ အခြေခံဗဟုသုတနှင့် သိရှိထင်မြင်ထားနှင့်ပြီးသော အသိအတွေးများကို အများနှင့် ပြောဆို ဆွေးနွေး ဝေမျှစေပါသည်။

ဝေါဟာရနှင့် ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းစဉ်များကို များသောအားဖြင့် သင်ခန်းစာအကြို လုပ်ငန်းစဉ်များအဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။ သင်ခန်းစာ မစမီတွင် သင်ခန်းစာပါ ဝေါဟာရများကို သိရှိထားလျှင် အသုံးဝင်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သင်ခန်းစာအလယ်တွင် သို့မဟုတ် အခြား လေ့ကျင့်ခန်းတစ်ခု၏ အလယ်တွင်လည်း အသုံးပြုနိုင်သလို အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပြန်နွှေးရန် ပြန်လည်ဆန်းစစ်သုံးသပ်ရန် အတွက်လည်း အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ များသောအားဖြင့် ဒုတိယဘာသာစကားတစ်ခုခုနှင့် သင်ကြားသော သင်ခန်းစာများအတွက် အသုံးအဝင်ဆုံး ဖြစ်သော်လည်း မိခင်ဘာသာစကားနှင့် သင်ကြားသော သင်တန်းများတွင်လည်း ခက်ခဲသော အယူအဆများနှင့် ပညာရပ် ဝေါဟာရများ သင်ကြားရန်အတွက် အသုံးဝင်နိုင်ပါသည်။

အချက်အလက်အသစ်များ ခင်းကျင်းတင်ပြခြင်းကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။ အသုံးအများဆုံး နည်းလမ်းမှာ ကျောင်းသူ/သားများကို စာအုပ်တစ်အုပ်မှ စာသားတစ်ခုခု သို့မဟုတ် စာရွက်တစ်ခုခု သို့မဟုတ် သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးထားသော စာသားတစ်ခုခုကို ဖတ်ရှုစေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုနည်းလမ်းအပြင် အသုံးပြုရန် ကောင်းမွန်သော အခြားနည်းလမ်းများစွာ ရှိနေသေးပါသည်။ စာသားအမျိုးအစားအလိုက် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးတို့က အသုံးဝင်မှု ကွဲပြားပါသည်။

ဖတ်ရှုရန် စာသားနှင့် ပတ်သက်ပြီး ထည့်သွင်း စဉ်းစားစရာ အချက်အလက်များမှာ -

- စာသား၏ အတိုအရှည်။
- ကျောင်းသူ/သားများကို ထိုစာသား မိတ္တူပေးထားနိုင်မှုရှိ၊ မရှိ။
- ရေးထားသော ဘာသာစကားကို ကျောင်းသူ/သားများ လွယ်ကူကျွမ်းကျင်စွာ ဖတ်နိုင်ခြင်းရှိ၊ မရှိ။
- ကျောင်းသူ/သားများနှင့် စာပါ အကြောင်းအရာတို့ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိ၊ မရှိ။
- ရေးသားထားခြင်း၊ အသံသွင်းထားခြင်း၊ ရုပ်ရှင်ပြုလုပ်ထားခြင်း စသည့်တို့မှ မည်သည့် ပုံစံဖြင့် တင်ပြမည်ဖြစ်ကြောင်း စသည်တို့ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။

ဤအပိုင်းတွင် အချက်အလက်အသစ်များ ခင်းကျင်းတင်ပြရာတွင် အခြေအနေအမျိုးမျိုးတို့အတွက် အသုံးဝင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များကို လေ့လာ တင်ပြထားသည်။

၂.၁ သင်ခန်းစာအကြို လုပ်ငန်းစဉ်များ

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်

ဤစာသားမှာ ဘာသာစကားနှင့် ပထဝီဝင် ပူးတွဲ သင်ကြားသည့် စာအုပ်တစ်အုပ်မှ ကောက်နုတ် ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

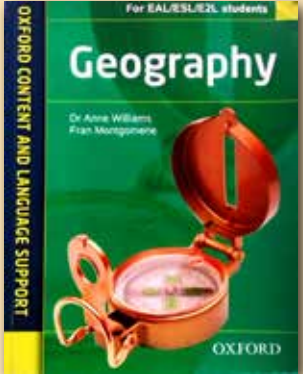
ဘာသာရပ်နှင့် ဘာသာစကားကို ပူးတွဲသင်ကြားရန် ထုတ်လုပ် ထားသော အခြားအကြောင်းအရာ စာအုပ်များစွာ ရှိပါသည်။

ပြန်ပြည့်မြဲစွမ်းအင်နှင့် ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်သော စွမ်းအင်

ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ အနွေးဓာတ်၊ အလင်းရောင်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် ဖျော်ဖြေရေး အတွက် စွမ်းအင်သုံးစွဲရန် လိုအပ်သည်။ ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်သော ရင်းမြစ်များမှ ရရှိသော စွမ်းအင်များမှာ များမကြာခင် ကုန်ဆုံးသွားတော့မည် ဖြစ်သည်။ ရင်းမြစ်များ အသစ်ဖြစ်ပေါ်သည့်နှုန်းက လူတို့ သုံးစွဲနေသည့်နှုန်းကို အလျဉ်မမီနိုင် ဖြစ်နေသည်။ ပြန်ပြည့်မြဲစွမ်းအင် ရင်းမြစ်များမှာမူ ကုန်ဆုံးခြင်း ရပ်တန့်သွားခြင်းမျိုး မရှိပေ။

ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်သော စွမ်းအင်ရင်းမြစ်များမှာ ရုပ်ကြွင်းလောင်စာများ ဖြစ်ကြသော ကျောက်မီးသွေး၊ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုရင်းမြစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာရန်အတွက် အချိန်နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်သည်။ ထိုရင်းမြစ်များကို မြေအောက်မှ တူးဖော်ယူရသည်။ အနွေးဓာတ် ရရန်နှင့် ချက်ပြုတ်ရန် အသုံးပြုသော ထင်းများ သည်လည်း ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်သော စွမ်းအင် ရင်းမြစ်ပင် ဖြစ်သည်။

ပြန်ပြည့်မြဲစွမ်းအင်များတွင် လေအားလျှပ်စစ်၊ နေစွမ်းအင်နှင့် ရေအားလျှပ်စစ်တို့ ပါဝင်သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်တို့က နျူကလီးယားစွမ်းအင်မှာ ပြန်ပြည့်မြဲမဟုတ်၊ မဟုတ်ကို ငြင်းခုံဆဲ ဖြစ်ပါ သည်။

Geography for EAL/ESL/E2L Students, OUP, 2010 မှ ကောက်နုတ် ပြုပြင် ထားပါသည်။

၂.၁.၁ အတွေးအခေါ်သွန်

- (က) ကျောင်းသူ/သားများကို သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ် ပေးပါ။
- (ခ) ထို့နောက် ၎င်းတို့က ထိုခေါင်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး မည်သို့ သိထားကြသည်၊ မည်သို့ ထင်မြင်ကြသည် စသည်ကို ဖော်ထုတ် မေးမြန်းပါ။ ကျောင်းသူ/သားများက ပြောပြ ဖြေပြသမျှကို မှန်သည်ဖြစ်စေ အချက်အလက်အရ မှားနေလျှင်ပင် ဖြစ်စေ သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးသားပါ။ ကျောင်းသူ/သားများ ဝိုင်းဝန်းစဉ်းစားရန် ဥပမာ အချို့မှာ -

- အမည်များကို စာရင်းကဲ့သို့ တန်းစီ စဉ်းစားခြင်း။
- အခြေအနေတစ်ခုအကြောင်း သိသမျှ အချက်အလက်များ စဉ်းစားရခြင်း။
- ကိုယ်ပိုင်အမြင်များ၊ ဥပမာ - အကြောင်းတစ်စုံတစ်ခုအတွက် ထောက်ခံ/ကန့်ကွက် အမြင်များ။

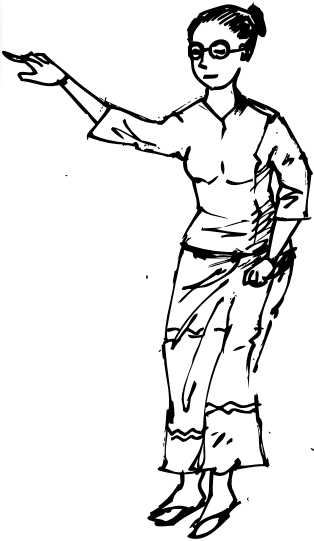
ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့တွင် ရှိနှင့်ပြီးသော ဗဟုသုတများ၊ အယူအဆများကို စတင် သတိထား စဉ်းစားမိစေရန်။

အခြေအနေ - သင်ပုန်းအသုံးပြုပြီး တစ်တန်းလုံး ဆွေးနွေး ပြောဆိုရန်။

ဘလူးမ - သိရှိမှတ်သားခြင်း။

စွမ်းအင်အစဉ်းစားများ

- နျူကလီးယား စွမ်းအင်စက်ရုံ
- ခေမီယိုပရစ်
- ဓာတ်ဆီ

နျူကလီးယား
စွမ်းအင်စက်ရုံ

ခေမီယိုပရစ်

ဓာတ်ဆီ

၂.၁.၂ ခေါင်းစဉ်အကြောင်း ဆွေးနွေးပါ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက ရှိနှင့်ပြီးသော ဗဟုသုတများ အယူအဆ ထင်မြင်ချက်များကို စတင် သတိထား စဉ်းစားမိစေရန်။

အခြေအနေ - တစ်တန်းလုံး ဆွေးနွေး ပြောဆိုရန်။

ဘလူးမိ - အသုံးချခြင်း၊ သုံးသပ်ဖန်ခြင်း။

ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး ရှိနိုင်ပါသည်။

- မိမိတို့အတွေ့အကြုံကို ပြောပြစေရန် ကျောင်းသူ/သားများကို မေးမြန်းပေးခြင်း။

ချက်ပြုတ်ဖို့ ဘာမောင်စာ သုံးလှည့်သလဲလွယ်။
ဒီအယ်ဆီ သုံးဖူးလား၊ ဓာတ်ဆီဓရာ သုံးဖူးလား၊ ဘယ်ဟာ ပိုကောင်းသလဲ။

- ခေါင်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်သော ကိုယ်တွေ့အဖြစ်အပျက်တစ်ခုခု ပြောပြစေခြင်း။

လျှန်တက် စာတစ်စောင် ပရေ့ထုတ်ဖို့ လုပ်နေတုန်း ဖိးပျက်သွားတယ်။ အဲ့ဒါနဲ့ လျှန်တက် ဘာလုပ်ဖို့ ငြိမ်စားလဲဆိုတော့...။

- ခေါင်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျောင်းသူ/သားများက ထင်မြင်ချက်ပေးသော စာကြောင်းများ ရေးစေခြင်း။ ၎င်းတို့၏ ထင်မြင်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ပေးရမည်။

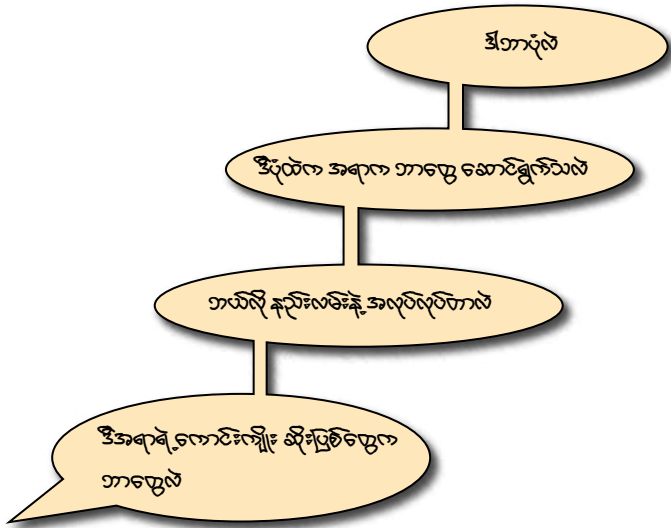

မူကွဲ

လူများသော စာသင်ခန်းများတွင် အဖွဲ့ခွဲကာ ဆွေးနွေးစေနိုင်ပါသည်။

၂.၁.၃ ရုပ်ပုံထဲမှာ ပြောစရာ

- (က) သင်ခန်းစာနှင့် သက်ဆိုင်သော ပုံတစ်ပုံ ပြပါ။
- (ခ) ပုံ၊ သင်ခန်းစာအကြောင်းအရာတို့နှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများ မေးပါ။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက ရှိနှင့်ပြီးသော ဗဟုသုတများ အယူအဆများ ဝေါဟာရများကို စတင် သတိထား စဉ်းစားမိ စေရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သား အားလုံးက ပုံတစ်ပုံတည်းကို အတူတူ မြင်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

ပြင်ဆင်မှု - သင်ခန်းစာအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော ရုပ်ပုံတစ်ပုံ ရှာဖွေထားရန် သို့မဟုတ် သင်ပုန်းပေါ်တွင် ဆွဲသားထားရန်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

၂.၁.၄ ကျွန်ုပ်တို့ -----

(က) သင်ခန်းစာအကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် သင်ခန်းစာ၏ တစ်စိတ် တစ်ဒေသနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျောင်းသူ/သားများက မည်သို့ ဆက်စပ် တွေ့ကြုံဖူးကြောင်း ပြောပြစေရန် မေးမြန်းပါ။ ဥပမာ -

- _____ ကို မိမိ ဘယ်လို အသုံးပြုသလဲ။
- _____ သော လူတစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံဖူးပါသလား။
- _____ ကို မိမိ မည်သို့ တွေ့ကြုံသိရှိဖူးပါသလဲ။

ဥပမာ - စွမ်းအင်ကို ဖိမိ မသုံးဘဲ အသုံးပြုပါသလဲ။

(ခ) သင်ခန်းစာအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး သတင်းအချက်အလက်များကို ပိုမို အသေးစိတ်စွာ ရရှိနိုင်သည့် ပုံစံတစ်ခုကို ရွေးချယ်ပါ။ သို့မဟုတ် ကျောင်းသူ/သားများကို ရွေးချယ် ခိုင်းပါ။

ရည်ရွယ်ချက် - သင်ခန်းစာ အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျောင်းသူ/သားများ၏ ကိုယ်ပိုင် အတွေ့အကြုံများကို ဆက်စပ် ပြောပြစေရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်း စတင် ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် အတွဲလိုက် ထိုနောက် တစ်တန်းလုံး အနေနှင့် လုပ်ဆောင်ရန်။

ပြင်ဆင်မှု - သင်ခန်းစာ အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျောင်းသူ/သားများ၏ ကိုယ်ပိုင် အတွေ့အကြုံကို မေးမြန်း ဖော်ထုတ်ရန် မေးခွန်းတစ်ခု စဉ်းစားထား ရမည်။

ဘလူးမ် - ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

မိမိအိမ်တွင် စွမ်းအင် နေ့စဉ်အသုံးပြုမှု အမျိုးမျိုးကို မှတ်တမ်းပြုပါ။ အသုံးပြုပုံ တစ်ခုစီအတွက် အသုံးပြုသည့် အကြိမ်ရေနှင့် ကြာချိန်များကို မှတ်သားပါ။

စွမ်းအင်အသုံးပြုပုံ	တစ်နေ့လျှင် အသုံးပြုသည့် အကြိမ်အရေအတွက်	အသုံးပြုသည့် ကြာချိန်
လွန်ပျူတာ	၁၀ ကြိမ်	၃ နာရီ
ဂဏန်းဖိတ်	၁၀ ကြိမ်	၁ နာရီ
မော်တော်ဆိုင်ကား	၁ ကြိမ်	၂၀ မိနစ်

မူကွဲ

သင်ခန်းစာအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျောင်းသူ/သားများက အတန်းတွင်း စစ်တမ်း ကောက်ယူခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။

၂.၁.၅ မေးခွန်းလဲခြင်း

(က) သင်ကြားမည့် အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများကို စာရွက်ပိုင်းများ ပေါ်တွင် ရေးပါ။ ဥပမာ -

- အချက်အလက်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ။

ပြန်ပြန်ပြန် ခွမ်းအင်နှင့် ပြန်ပြန်ပြန်သော ခွမ်းအင်ကို မည်သို့ ကွာခြားသနည်း။

ရုပ်ပုံများက ဖော်ပြချက်များ မည်သို့ ဖြစ်ပေါ်လာသနည်း။

- ကိုယ်တွေ့ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ။

ချက်ပြုတ်ရန် မည်သည့် ဖော်ပြချက် သုံးသနည်း။

ရေအောက်၊ ဆည် ဖြစ်ပေါ်လာသေး။

- အတွေးအမြင်၊ အယူအဆဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ။

ရုပ်ပုံများက ဘာကို ဖော်ပြနေကြသလဲ။ ပြဿနာအမျိုးမျိုး အဘယ်ကြောင့်နည်း။

ကမ္ဘာကြီး ပုခွေးမာအုကို မည်သို့ ဖွဲ့စည်းခဲ့သနည်း။

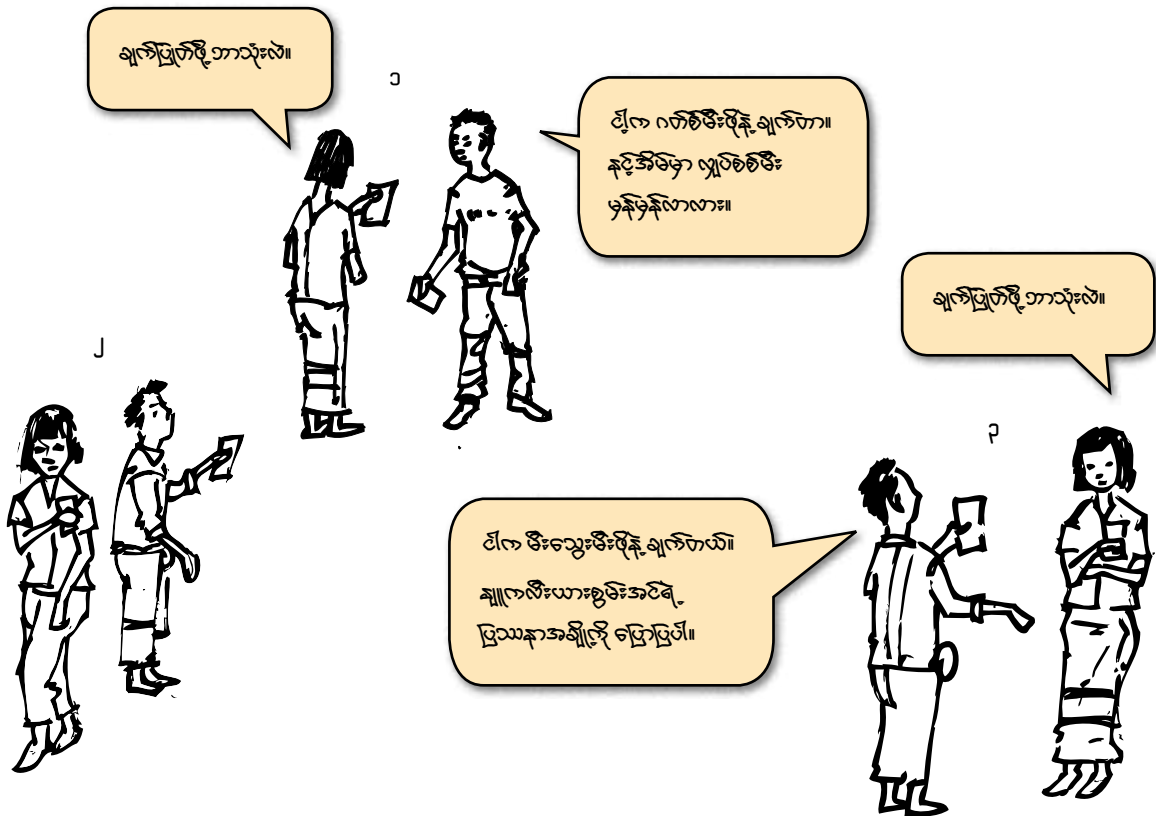
- (ခ) ကျောင်းသူ/သား တစ်ဦးလျှင် မေးခွန်းတစ်ခုစီ လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် မေးခွန်းတစ်ခုကို စာရွက်အပိုင်း တစ်ခုထက်မကတွင် အကြိမ်ကြိမ် ပြန်ရေးနိုင်ပါသည်။ လူဦးရေများသော စာသင်ခန်းများအတွက် မေးခွန်း ၇ ခု ၈ ခု ခန့် ရေးပြီး မိတ္တူများများ ဆွဲပြီး သုံးနိုင်ပါသည်။
- (ဂ) ကျောင်းသူ/သား တစ်ဦးစီကို မေးခွန်းတစ်ခုစီပေးပြီး အခန်းတွင် လျှောက်ကာ တွဲဖက် ရှာခိုင်းပါ။
- (ဃ) ထို့နောက် တွဲဖက် ၂ ဦး တို့က မိမိတို့ရထားသည့် မေးခွန်းများကို မေးကြ ဖြေကြရမည်။
- (င) မေး/ဖြေ ပြီးပါက ၎င်းတို့သည် မေးခွန်းများ လဲလှယ်လိုက်ကြရမည်။ ထို့နောက် အခြား တွဲဖက်အသစ် တစ်ဦးဆီ သွားခြင်း၊ မေးခြင်း၊ ဖြေခြင်းကို အကြိမ်ကြိမ် ပြုလုပ်ရမည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများ နဂိုသိရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သော ဗဟုသုတများ အတွေးအမြင်များကို ပြန်လည် စဉ်းစားမိစေရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများက စာသင်ခန်းတွင်း ဟိုဟိုသည်သည် လျှောက်သွားနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

ပြင်ဆင်မှု - သင်ခန်းစာအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော မေးခွန်းများကို စာရွက်အပိုင်းများတွင် ရေးသား ပြင်ဆင်ရန်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

မူကွဲ

ထိန်းကျောင်းကန်သတ်မှု လျှော့ချပေးရန်အတွက် ကျောင်းသူ/သားများကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် မေးခွန်းများ ရေးစေပြီး အထက်ပါ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆောင်ရွက်ခိုင်းနိုင်ပါသည်။

၂.၁.၆ ခေါင်းစဉ်ကြည့်၍ ခန့်မှန်းခြင်း

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာသားထဲတွင် မည်သည်တို့ ပါဝင်မည်ကို ခန့်မှန်းရန်။

အခြေအနေ - သင်ပုန်းအသုံးပြုပြီး တစ်တန်းလုံး ဆွေးနွေးခြင်း။

ဘလူးစ် - ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

- (က) ခေါင်းစဉ်ကို သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးပါ။
- (ခ) ခေါင်းစဉ်ကို ကြည့်ပြီး ကျောင်းသူ/သားများက စာတွင် ပါသော အကြောင်းအရာ များကို မှန်းဆ ပြောဆိုကြရမည်။ ၎င်းတို့ မှန်းဆချက်များ အားလုံးကို သင်ပုန်း ပေါ်တွင် ချရေးထားပါ။

ပြန်ပြန်ပြန် ခွဲခြားအောင်နှင့် ပြန်ပြန်ပြန် မဟုတ်သော
ခွဲခြားအင်များ

- ခွဲခြားအင်အမျိုးအစားများ
- ဓမ္မဗျာဠာဗဟိဒ္ဓါများ
- ဓမ္မဗျာဠာ
- ချာသီလဗျာဠာဗဟိဒ္ဓါ
- သတ္တဗျာဠာဗဟိဒ္ဓါ

ချာသီလဗျာဠာဗဟိဒ္ဓါ

သတ္တဗျာဠာဗဟိဒ္ဓါ

မူကွဲ

ထိုစာတွင် ရုပ်ပုံများပါပါက ထိုပုံများကို ကြည့်၍လည်း ခန့်မှန်းနိုင်သည်။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

စာသားကို ဖတ်ပြီးသည့်နောက် မည်သည့် မှန်းဆချက်က မှန်ကန်ခဲ့ကြောင်းကို ပြန်လည် ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

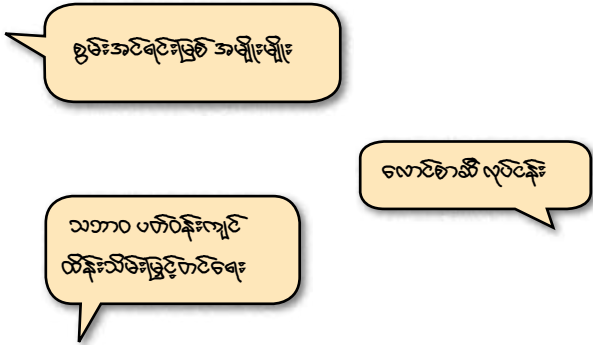
၂.၁.၇ အဓိက ဝေါဟာရများမှ ခန့်မှန်းခြင်း

- (က) စာပါ အဓိက ဝေါဟာရများကို သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးပါ။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက စာတွင် မည်သည့် အကြောင်းအရာများ ပါကြောင်းကို ထိုဝေါဟာရများကို ကြည့်ပြီး ကောက်ချက်ချရမည်။ မှန်းဆချက်များ အားလုံးကို သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးသားပေးထားပါ။

ရည်ရွယ်ချက် - စာပါ အကြောင်းအရာများကို ခန့်မှန်းခြင်းဖြင့် အကြောင်းအရာသစ်များ အတွေးသစ်များကို မှတ်သားနာယူရန် အဆင်သင့် ဖြစ်စေရေး။

အခြေအနေ - သင်ပုန်းအသုံးပြုပြီး တစ်တန်းလုံး ဆွေးနွေးခြင်း။

ဘလူးမ် - ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

စွမ်းအင် ပြန်ပြုလုပ်ခြင်း ရရှိကြောင်း ဖော်ပြချက်များ
သတ္တုတူးဖော်ခြင်း ဖော်ပြချက်အား ခန့်မှန်းအင်
ရေအားလျှော့စဉ်

- ~ စွမ်းအင်ဆိုင်ခွဲခြား အမျိုးမျိုး
- ~ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းပတ်ဝန်းကျင်
- ~ ဓာတ်စာအိတ်လုပ်ငန်း

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

စာပါ အကြောင်းအရာကို ဖတ်ပြီးနောက် မည်သည့် ခန့်မှန်းချက်က မှန်ကန်ကြောင်း ပြန်ကြည့်နိုင်ပါသည်။

၂.၁.၈ မိမိမည်မျှ သိသနည်း

- (က) သင်ပုန်းပေါ်တွင် ဇယားကွက်တစ်ကွက် ဆွဲပါ။ ထိုဇယားကွက်တွင် အောက်ပါ ဒေါင်လိုက်ကွက်များ ပါဝင်သည်။
  - မိမိသိသည့်အရာများ။
  - မိမိသိထားသည်ဟု ထင်သည့်အရာများ။
  - မိမိသိချင်သည့်အရာများ။
- (ခ) ထို့နောက် သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ်ကို ပြောပြလိုက်ပြီး ထိုခေါင်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ဇယားကွက်ကို ဖြည့်ခိုင်းပါ။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက သိရှိနိုင်ပြီးသော အကြောင်းအရာများ၊ စိတ်ဝင်စား မိသော အပိုင်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ တစ်တန်းလုံး အနေနှင့်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ဘလူးမ် - သိရှိမှတ်သားခြင်း၊ နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း။

မိမိသိထားသည့်အရာများ	မိမိသိထားသည်ဟုထင်သည့်အရာများ	မိမိသိချင်သည့်အရာများ
- ပြန်ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်သည့် စွမ်းအင်ဆိုင်ခွဲခြား များမှာ လူနိမ့်သွားမည် ဖြစ်သည်။ - ခန့်မှန်းအင်မှာ ခန့်မှ ဇယားသည်။	- peak oil အကြောင်း (ဓာတ်စာအိတ် လိုအပ်ချက် အောက်စတင် ဖြစ်နေသည့်အတွက် အချိန်) - နျူကလီးယားစွမ်းအင်မှာ ပြန်ပြုလုပ်ခြင်း စွမ်းအင် ဖြစ်သည် (ဟုထင်သည်)။	- ဓာတ်စာအိတ် မည်မျှ ကျန်သေးပါသနည်း။ - ဆက်လက်၍ စွမ်းအင် အရင်းအမြစ်ကောင်းများ ဖြစ်ပါသလား။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

စာဖတ်ပြီးသည့်နောက်တွင် ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့သိထားသည်များ ကိုက်ညီမှန်ကန်ခြင်း ရှိ၊ မရှိနှင့် သိလိုသည့် အရာများကို သိလိုက်ခြင်းရှိ၊ မရှိ ကြည့်ခိုင်းနိုင်သည်။

၂.၁.၉ သိလိုရာမေး

- (က) ကျောင်းသူ/သားများကို သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ်ပေးပါ (သို့မဟုတ်) သင်ခန်းစာနှင့် ပတ်သက်သော အဓိကအယူအဆများကို မိတ်ဆက် ရှင်းပြပါ။
- (ခ) ထို့နောက် ကျောင်းသူ/သားများက ထိုအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်ပြီး သိလိုသမျှအတွက် မေးခွန်းများ ရေးသားကြရမည်။
  - ဘာက...
  - ဘာကြောင့်...
  - ဘယ်မှာ...
  - ဘယ်သူက...
  - ဘယ်အချိန်...
  - ဘယ်လို...

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ စိတ်ဝင်စားသည့် အကြောင်းအရာများကို သတ်မှတ် ဖော်ပြရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများက တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက် ဖြစ်စေ၊ တစ်တန်းလုံးအနေနှင့်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက် ရမည် ဖြစ်သည်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

- ၁။ ဥမိဒ်အင်အသုံးပြုမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် ပုံပန်းမှ အချို့မှာ အဘယ်နည်း။
- ၂။ ရုပ်ပုံပေးလေ့ရှိသူများ အသုံးပြုမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပုံပန်းများ အဘယ်ကြောင့် ရှိကြသနည်း။
- ၃။ ချွေးလီးယား ဥမိဒ်အင်ထုတ် စက်ရုံများ မည်သည့် နေရာများတွင် ရှိကြသနည်း။
- ၄။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် မည်သည့် ဥမိဒ်အင်ထုတ်စက်ရုံ ရှိသည့်သို့မဟုတ် မည်သည့် နေရာတွင် ရှိသနည်း။
- ၅။ ရုပ်ပုံပေးလေ့ရှိသူများ မည်သည့် အချိန်တွင် ကုန်ဆုံးမည် ဖြစ်သနည်း။
- ၆။ ဝေအားပေးပေးစက်ထုတ် စက်ရုံများ မည်သို့ လည်ပတ်ပါသနည်း။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ထိုမေးခွန်းများ ရေးထားပြီးနောက် သင်ခန်းစာကို ဖတ်ရှုကြရမည်။ သင်ခန်းစာဖတ်အပြီးတွင် ထိုမေးခွန်းများကို မိမိဘာသာ ဖြေဆိုခြင်း သို့မဟုတ် တွဲဖက်အချင်းချင်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့လိုက် လဲလှယ် ဖြေဆိုခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

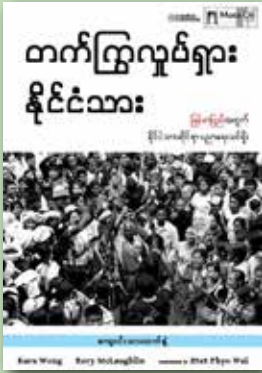
၂.၂ ဝေါဟာရ လုပ်ငန်းစဉ်များ

လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပုံအမျိုးမျိုး

လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အတွင်း ထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် မိမိနှစ်သက်သည့် အဆင့်ပြေမည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပါဝင်နိုင်သည်။ ထိုသို့ ပါဝင်ရာတွင် ပထမဆုံးအဆင့်အနေဖြင့် ‘တစ်သီးပုဂ္ဂလ ပါဝင်ခြင်း’ (ဥပမာ - တစ်ဦးချင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သော အကြံပြုစာ ပေးပို့ခြင်း) နှင့် ‘အများနှင့်အတူ ယှဉ်တွဲပါဝင်ခြင်း’ (ဥပမာ - အသင်းအဖွဲ့တစ်ရပ်ရပ်တွင် အဖွဲ့ဝင်ခြင်း) ဟူ၍ နှစ်မျိုး နှစ်စား ခွဲခြားနိုင်သည်။ ဒုတိယအဆင့်အနေနှင့် ‘အစိုးရအလုပ်သဘော ပါဝင်ရခြင်း’ နှင့် ‘အလွတ်သဘော ပါဝင်ခြင်း’ ဟူ၍လည်း ပါဝင်ပုံ နည်းစနစ်ကို မူတည်ပြီး ထပ်မံ ခွဲခြားနိုင်သေးသည်။ ‘အစိုးရအလုပ်သဘော ပါဝင်ခြင်း’ တွင် မဲပေးခြင်း၊ ရုံးလုပ်ငန်းများ၊ တရားဝင်စာရွက်စာတမ်းများနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ ပါဝင်ပြီး ‘အလွတ်သဘော ပါဝင်ခြင်း’ တွင် လုပ်အားပေးခြင်း၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် လူမှုလုပ်ငန်းများတွင် ထဲထဲဝင်ဝင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်မည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်ပုံ နည်းစနစ်များ ကွဲပြားကြသကဲ့သို့ ပါဝင်မှု ‘ပုံစံ’ အမျိုးမျိုး ကိုလည်း တွေ့နိုင်ပေသည်။ အချို့သော ‘ပါဝင်မှုပုံစံ’ များက အစိုးရကို ဆန့်ကျင်ကြ သကဲ့သို့ အချို့ကလည်း အစိုးရဘက်က ရပ်တည်ပေး ကြသည်။ အချို့ကလည်း လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်လုံး ကိုယ်စားပြုသည့် ပါဝင်မှုမျိုးကို နှစ်ခြိုက် ကြပြီး၊ အချို့ကလည်း မိမိတို့ နိုင်ရာ နိုင်ရာသာ ဆောင်ရွက်ပေးလိုကြသည်။ ဖော်ပြပါ အမျိုးစုံလင် လှသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက် သည့် ပုံစံအမျိုးမျိုးကို သတိပြုမိနိုင်ခြင်းသည် မိမိတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ပါဝင်မှု ပုံစံများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်အောင် ထောက်ပံ့ ပေးသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် မိမိတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်းတွင် လူမှုပြောင်းလဲမှုများ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်အောင် မည်သို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လိုကြောင်းလည်း သတိထား နားလည်လာအောင် ကူညီနိုင်မည်။

မုခ်ဦး ပညာရေး၏ ‘တက်ကြွလှုပ်ရှားနိုင်သား’ စာအုပ်မှ ထုတ်နုတ် ပြုပြင်ထား ပါသည်။

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်

ဤစာသားမှာ မုခ်ဦး ပညာရေး၏ တက်ကြွလှုပ်ရှားနိုင်သား စာအုပ်မှ ထုတ်နုတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစာအုပ်မှာလည်း အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ ၂ ဘာသာနှင့် ရရှိနိုင်ပါသည်။

info@moteoo.orgကို ဆက်သွယ် ပြီး မှာယူနိုင်ပါသည်။

၂.၂.၁ စကားရပ်များ တွဲစပ်ခြင်း

(က) သင်ခန်းစာမှ အဓိကဝေါဟာရများကို အောက်ပါတို့နှင့် တွဲပေးရမည်။

- ဝေါဟာရဖွင့်ဆိုချက်များ။
- ကြောင်းတူ သံကွဲစကားလုံးများ။
- ရုပ်ပုံများ။
- စာသားတစ်ခုတွင်းမှ ကွက်လပ်များ။

ရည်ရွယ်ချက် - အဓိက ဝေါဟာရများ အဓိပ္ပာယ်များနှင့် ကျောင်းသူ/သားများ ထိတွေ့မှု ရှိစေရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများက သင်ပုန်းကိုသော်လည်းကောင်း စာရွက်များမှ သော်လည်းကောင်း ကြည့်ရှု လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။

ပြင်ဆင်မှု - တွဲစပ်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းများကို ရေးဆွဲ ပြင်ဆင်ထားရမည်။

ဘလူးမိ - သိရှိ မှတ်သားခြင်း။

၁။ ပါဝင်မှု ပုံစံ ၂။ အဗျဟိသဘော ပါဝင်ခြင်း ၃။ လူမှုအပြောင်းအလဲ ၄။ မဲပေးခြင်း	(က) လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ ဖိုးတန် ပြောင်းလဲမှုများ (ခ) လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လုပ်ငန်းများ ပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် နည်းလမ်းအမျိုးအစား (ဂ) ပြည်သူ့ကို ကိုယ်စားပြုရန် ကိုယ်စားလှယ် ရွေးချယ်ခြင်း (ဃ) အလုပ်သဘောမဟုတ်ဘဲ မိမိအဖွဲ့အစည်း လုပ်ငန်းများ ဗျဟိသဘော ဆောင်ရွက်မှု

မူကွဲ

ထိန်းကျောင်းကန်သတ်မှု လျှော့ပေးရန်အတွက်မူ အဓိက စကားလုံးနှင့်တွဲရမည့် ဖွင့်ဆိုချက်များ၊ ကြောင်းတူသံကွဲ စကားလုံးများ၊ ကွက်လပ်ဖြည့်ရန် စာသားများကို အဖွဲ့လိုက် ကိုယ်တိုင်ရေးသားပြီး လဲလှယ် ဖြေဆိုခိုင်းနိုင်သည်။

၂.၂.၂ စဉ်းစားပြောပြ ဝေါဟာရ

- (က) ကျောင်းသူ/သားများကို အဓိကဝေါဟာရများနှင့် အဓိပ္ပာယ်များ စဉ်းစားမိစေရန် ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်းများစွာ ရှိနိုင်သည်။
- စကားလုံး၏ ဆိုလိုရင်းကို အမူအရာနှင့် သရုပ်ဖော်ပြခြင်း။ အသေးစားနှင့် အကြီးစား စီးပွားရေးကို လက်လှုပ်ရှားမှုနှင့် သေးခြင်း၊ ကြီးခြင်းအမူအရာ ပြသကဲ့သို့ (လွယ်ကူသော စကားလုံးများအတွက် ပိုအဆင်ပြေနိုင်သည်။)
  - ရုပ်ပုံပြခြင်း သို့မဟုတ် ဆွဲပြခြင်း။
  - စကားလုံး၏ ဖွင့်ဆိုချက်သော်လည်းကောင်း စကားလုံးအကြောင်းကို ရှင်းပြခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း စဉ်းစားခိုင်းနိုင်သည်။
  - စကားလုံးကို ဘာသာပြန်ပြခြင်းဖြင့် စဉ်းစားခိုင်းနိုင်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - အဓိကဝေါဟာရများ အဓိပ္ပာယ်များကို ကျောင်းသူ/သားများ မှတ်မိ သိရှိပြီး အချင်းချင်း ပြောပြနိုင်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်တန်းလုံး ဆွေးနွေး ပြောဆိုရန် လိုသည်။

ပြင်ဆင်မှု - ကျောင်းသူ/သားအချို့ ကြားဖူး ထားမည့် စကားလုံးများ ပြင်ဆင်ထားရန်နှင့် လိုအပ်ပါက ပုံများ ရှာဖွေရန် သို့မဟုတ် ဆွဲသား ထားရန်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

၂.၂.၃ နေ့နံစဉ်

- (က) ကျောင်းသူ/သားများကို သင်ခန်းစာခေါင်းစဉ် ပြောပြပြီး သင်ပုန်းပေါ်တွင် ဒေါင်လိုက်အကွက် ခုနစ်ကွက် ရေးဆွဲပါ။ ထို့နောက် ပထမဆုံး တစ်ကွက်ကို တနင်္ဂနွေနှင့်စပြီး ခုနစ်နေ့လုံးပြီးသည်အထိ အကွက်များတွင် ခေါင်းစဉ်တပ်ပါ။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက သင်ခန်းစာနှင့် ပတ်သက်သည့် စကားလုံးများ သို့မဟုတ် စကားစုများ စဉ်းစားပြီး ရလာသည့် စကားလုံးများ သို့မဟုတ် စကားစုများ၏ အစ စကားလုံး၏ နေ့နံအလိုက် သက်ဆိုင်ရာ အကွက်တွင် ရေးဖြည့်ရမည် ဖြစ်သည်။
- (ဂ) ခုနစ်နေ့ စလုံးအတွက် နေ့နံ တစ်ကွက်တွင် စကားလုံး ၃ လုံးစီ မရမချင်း သို့မဟုတ် ထပ်မစဉ်းစားနိုင်တော့သည်အထိ စကားလုံး၊ စကားစုများ ရေးခိုင်းနိုင်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - သင်ခန်းစာနှင့် ပတ်သက်သော ဝေါဟာရများကို ကျောင်းသူ/သားများ ပိုမို ချဲ့ထွင် သိရှိကြရန်။

အခြေအနေ - သင်ပုန်းအသုံးပြုပြီး တစ်တန်းလုံး ပြောဆိုရမည် ဖြစ်သည်။

ဘလူးမိ - သိရှိ မှတ်သားခြင်း၊ နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း။

တနင်္ဂနွေ အ	တနင်္လာ ကခဂဃင	အင်္ဂါ စဆဇဈည	ဗုဒ္ဓဟူး ယရလဝ	ကြာသပတေး ပဖဇဘမ	သောကြာ သဟ	စနေ တထဒနေ
အဖွဲ့အစည်း	ကွဲပြားခြင်း	ဆန့်ကျင်ခြင်း	လူမှု ပြောင်းလဲမှု	ပါဝင်မှု	သာတူညီမျှဖြစ်ခြင်း	နိုင်ငံသား
အသင်းအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခြင်း	ကိုယ်စားပြုခြင်း	စနစ်အမျိုးမျိုး	ရပ်ရွာ	ပုံစံ အမျိုးမျိုး		တက်ကြွလှုပ်ရှား
အကြံပြုစာ				မဲပေးခြင်း		နည်းစနစ်
						တစ်ဦးချင်း

၂.၂.၄ ဆိုလိုရင်းမှန် ရွေးချယ်ခြင်း

- (က) သင်ခန်းစာပါ စာသားမှ အဓိက ဝေါဟာရစာရင်းတစ်ခုကို သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးသားပါ။
  - ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု။
  - ပါဝင်မှုပုံစံ။
  - လူမှုအဖွဲ့အစည်း။
  - အလွတ်သဘော ပါဝင်မှု။
  - တစ်ဦးချင်း ဆောင်ရွက်မှုအများနှင့် အတူ ယှဉ်တွဲပါဝင်ခြင်း။
  - အပြောင်းအလဲ။
  - အစိုးရ။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက ပေးထားသည့် ဝေါဟာရများမှ ၃ လုံးကို ရွေးချယ်ပြီး ထိုစကားလုံးများနှင့် အဓိပ္ပာယ်တူသော စကားလုံးများကို မိခင်ဘာသာစကားတွင် ရှာဖွေရေးသားရမည်။
- (ဂ) သတ်မှတ်ထားသည့်အချိန်တွင်းတွင် အများဆုံး ရေးသားနိုင်သည့်အဖွဲ့က အနိုင်ရသည်ဟု သတ်မှတ်မည်။
- (ဃ) ထို့နောက် အဖွဲ့အချင်းချင်း၏ စာရင်းများမှ ဝေါဟာရများကို ဆွေးနွေးပြီး မူရင်း ဝေါဟာရနှင့် အဓိပ္ပာယ်တူ၊ မတူ ဆွေးနွေးနိုင်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - စကားလုံးများ၏ ကြောင်းတူသံကွဲ ဝေါဟာရများကို မိခင်ဘာသာ စကားတွင် ရှာဖွေရန်နှင့် အဓိပ္ပာယ်များကို ဆွေးနွေးရန်။

အခြေအနေ - အဖွဲ့လိုက် လုပ်ဆောင်ရမည်။

ပြင်ဆင်မှု - အဓိပ္ပာယ် တစ်မျိုးထက် ပိုပြီးရှိသော စကားလုံးများ ရှာဖွေထားရမည်။ ထို့နောက် ၎င်းတို့ကို သင်ခန်းစာပါ အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်ပြီး ဝါကျများတွင် ထည့်ရေး ပေးထားရမည်။

ဘလူးစ် - သိရှိ မှတ်သားခြင်း၊ နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာခြင်း၊ ဆန်းစစ် သုံးသပ်ခြင်း။

ချင်းဘာသာစကားအသုံးပြုပြီးသင်ကြားသည့်စာသင်ခန်းတွင်တွေ့ရမည့်ပုံ

ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု	ပါဝင်မှုပုံစံ	လူမှုအဖွဲ့အစည်း
Ki hel na Sep khop Na	methods Sep Khop Zia Sep Zia Bawl Zia	Ki Pawl Na Khua Beh Leh Phung
အများနှင့်အတူ ယှဉ်တွဲပါဝင်ခြင်း	အစိုးရ	မဲပေးခြင်း
Sep khop na Ki pawl khop na Ki pawl khawm a sep na	Kumpi Ukpi Khua Hausa Veng Hausa Galkap Kumpi	Mae Pia Ki Teel Na Teel Khawm
လူမှုအဖွဲ့အစည်း	အလွတ်သဘောပါဝင်မှု	အပြောင်းအလဲ
Ki Pawl Na Khua Beh Leh Phung	Suak ta tak a sep na A suak ta nasep Kumpi tawh ki zom lo na sep na	Ki khel Ki lam dang Tum dang Pian dang Ki laih`

Galga Kumpi က စစ်တပ်ကို ရွာဟာ အစိုးရနဲ့ မဆိုလို့ဘူး ။

၂.၂.၅ ကွက်လပ်ဖြည့်ပါ

- (က) စာတစ်ပုဒ် သို့မဟုတ် ဝါကျများ သို့မဟုတ် မေးခွန်းများကို အဓိက စကားလုံးဝေါဟာရများ ဖျောက်ပြီး ပြင်ဆင်ပါ။ သင်ခန်းစာတွင် ထည့်သွင်း သင်ကြားရမည့် စာများကို သုံးပြီး လုပ်နိုင်သကဲ့သို့ အကြောင်းအရာတူ အခြားစာများ (ခက်ခဲမှု အဆင့်တူသော စာ) ကို သုံးပြီးလည်း ပြင်ဆင်နိုင်သည်။
- (ခ) ဖျောက်ထားသော ဝေါဟာရများ၏ ကွက်လပ်နေရာများကို ကျောင်းသူ/ သား များက ဖြည့်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက လိုအပ်သော ဝေါဟာရများကို ရှာဖွေ ဖြည့်ပေးရန် ဖြစ်သည်။

အဖြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများက သင်ပုန်းမှ သော်လည်းကောင်း၊ လေ့ကျင့်ခန်း စာရွက်များမှ သော်လည်းကောင်း လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။

ပြင်ဆင်မှု - အဓိက ဝေါဟာရများ ဖျောက်ထား သော စာသားများ ရေးသားထားရန်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

လူအဖွဲ့အစည်းတွင်ပါဝင်ပုံနည်းစနစ်များကြွပြားကြသကဲ့သို့ပါဝင်မှု 'ပုံစံ' အမျိုးမျိုးကိုလည်းတွေ့နိုင်ပေသည်။ အချို့သော _____ ကအစိုးရတို့ဆန့်ကျင်ကြသကဲ့သို့ အချို့ကလည်း အစိုးရဘက်က _____ ပေးကြသည်။ အချို့ကလည်း _____ တစ်ရပ်ရပ် ကိုယ်စားပြုသည့် ပါဝင်မှုမျိုးကို နှစ်ခြိုက်ကြပြီး၊ အချို့ကလည်း မိမိတို့ နိုင်ရာ နိုင်ရာသာ ဆောင်ရွက်ပေးလိုကြသည်။ ဖော်ပြပါ လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်း _____ သည့် အမျိုးစုံလင်လှသည့် ပုံစံ အမျိုးမျိုးကို သတိပြုမိနိုင်ခြင်းသည်မိမိတို့လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်းဖြစ်ပေါ်နေသည့်ပါဝင်မှုပုံစံများကို _____ နိုင်အောင်ထောက်ပံ့ပေးပေမည်။

မူကြွ

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ပေးမှု ပိုပေးလိုလျှင် အဖြေများကို ရောမွှေပြီး ပေးထားနိုင်သည်။

ရွှေခမ်းဇိတ်ဖြာ	လူအဖွဲ့အစည်း	ရပ်တည်ပါဝင်မှု	ပုံစံများ	ပါဝင်ဆောင်ရွက်

သို့မဟုတ် ကွက်လပ်တစ်ခုစီအတွက် ရွေးချယ်စရာ အဖြေများ ပေးထားနိုင်သည်။

- က။ ရပ်တည်မှု
- ခ။ ပုံစံများ
- ဂ။ အဖွဲ့ဝင်များ
- ဃ။ ကျား၊မကြွပြားမှု

၂.၂.၆ စာထဲမှ မိမိအကြောင်း

- (က) ကျောင်းသူ/သားများကို အဓိကဝေါဟာရများနှင့် စကားစုများ ပေးပါ။
- (ခ) ၎င်းတို့က ထိုစကားလုံးများကို သုံးပြီး ဝါကျဖွဲ့ရမည်။

နိုင်ငံရေးပါတီ ကျွန်တော်သည်နိုင်ငံရေးပါတီဝင်ထားခြင်းမရှိပါ။
 ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း သတင်းဆောင်းပါးများကိုခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းပြုရသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့သက်ဝင်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် - အဓိကဝေါဟာရများနှင့် စကားစုများကို ကျောင်းသားများက မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်နှင့် ဆက်စပ်တွေးတောခြင်း ပြုရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများ တစ်ဦးချင်း ဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက် နိုင်သည်။

ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း ။

မူကွဲ

လုပ်ငန်းစဉ် စိန်ခေါ်မှု ပိုမို မြင့်မားစေရန်အတွက် ဝါကျများတွင် 'ကျွန်တော်၊ ကျွန်မ' ဟူသည့် စကားလုံးနှင့် အဓိကဝေါဟာရများ ၂ လုံး ၃ လုံး ခန့်အထိ တွဲစပ် ရေးစေနိုင်သည်။

၂.၂.၇ ဝေါဟာရကဒ်များ

- (က) အသုံးဝင်သော ဝေါဟာရများအနက် ကျောင်းသူ/သားများ မေ့တတ်သော ခက်ခဲသော စကားလုံးများ ရွေးပါ။
- (ခ) ထိုစကားလုံးကို ကျောင်းသူ/သားများက ကဒ်ပြား မျက်နှာတစ်ဖက်တွင် ရေးရမည်။
- (ဂ) ကျန်မျက်နှာတစ်ဖက်တွင် အောက်ပါတို့ကို ရေးနိုင်သည်။

- ထိုစကားလုံး၏ ဖွင့်ဆိုချက် သို့မဟုတ် ကြောင်းတူသံကွဲစကားလုံး။
- ထိုစကားလုံးထည့်သုံးထားသော ဝါကျ။
- ထိုစကားလုံးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆွဲထားသောပုံ။
- ထိုစကားလုံး၏ ဘာသာပြန် စသည်တို့မှ တစ်ခုသော်လည်းကောင်း တစ်ခုထက်ပို တွဲပြီးသော်လည်းကောင်း ရေးထားနိုင်သည်။

(ဃ) ကျောင်းသူ/သားများက ကဒ်များကို မိမိတို့ဘာသာ ယူဆောင်သွားပြီး အိမ်တွင်၊ လမ်းတွင်၊ ဘတ်စ်ကားစီးချိန်၊ တစ်ခုခုစောင့်ဆိုင်းရချိန် စသည်တို့တွင် ထိုကဒ်များကို ထုတ်ပြီး မိမိတို့ မည်မျှ မှတ်မိခြင်း ရှိသည်ကို ကိုယ်တိုင် စစ်ကြည့်နိုင်ကြပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ဝေါဟာရ အသစ်များ၏ ပုံစံနှင့် အဓိပ္ပာယ်များကို မှတ်မိစေရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သား တစ်ဦးစီတွင် ကဒ်ပြားချပ်များ အသီးသီး လိုအပ်သည်။

ဘလူးမ် - သိရှိမှတ်သားခြင်း၊ နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း။

အကြီးစားလုပ်ငန်း

အငယ်စားလုပ်ငန်း

collective

အစုအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ခြင်း

၂.၃ အချက်အလက်အသစ်များ ခင်းကျင်း တင်ပြခြင်း

လူ့အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် ဘာသာရေးယုံကြည်မှုများကမည်သို့ သက်ရောက်ခဲ့ သနည်း

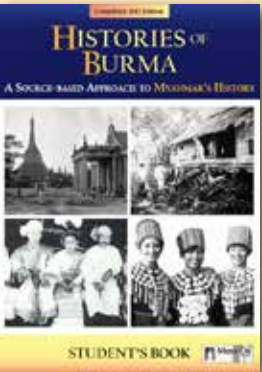
နှစ်ပေါင်းများစွာကြာသည့် ကာလတစ်လျှောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ အစ္စလာမ်၊ ဟိန္ဒူနှင့် အခြား နတ်ကိုးကွယ်ခြင်း ကဲ့သို့သော ဘာသာရေးအမျိုးမျိုးကို ကိုးကွယ်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ များသောအားဖြင့် ကွန်မြူနစ် ယုံကြည်ချက်များရှိသူအချို့က မည်သည့် ဘာသာမှ မကိုးကွယ်ဘဲလည်း ရှိခဲ့သည်။ ဘာသာရေးကို ကျယ်ပြန့်သော အပိုင်း ၂ ပိုင်း အဖြစ် ပိုင်းခြား ကြည့်နိုင်သည်။

စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုရှိသော ဘာသာကြီးများ ဥပမာ - ခရစ်ယာန် ဘာသာ၊ ဟိန္ဒူဘာသာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ အစရှိသည်တို့တွင် ရှင်းလင်းစွာ ချမှတ် ထားသော လမ်းညွှန်ချက်များ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့် ဘဝ နေထိုင်မှုသည် အမြင့်ဆုံး ပန်းတိုင် မည်သို့ရှိမည် ဆိုသည်အထိ ပါသည်။ ဦးဆောင်မှုကဏ္ဍသော်လည်းကောင်း အဆင့်ဆင့်ကွပ်ကဲ ဆုံးမမှုသော်လည်းကောင်း ရှိပြီး သက်ဆိုင်ရာ အထွတ်အမြတ် နေရာများလည်း ရှိကြသည်။

Animism ဟုခေါ်သော နတ်/ သဘာဝ/ ရုပ်ဝတ္ထု/ တိရစ္ဆာန် စသည်တို့ကို ကိုးကွယ်သော စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှု မရှိသော ဘာသာများတွင်မူ ယေဘုယျ ယုံကြည်မှုတစ်ခုရှိသော်လည်း ဦးဆောင်မှုတစ်ခုခု သို့မဟုတ် တိကျသော လမ်းညွှန်ချက် မူဘောင်များ မရှိပေ။ နတ်/ သဘာဝ/ တိရစ္ဆာန် ကိုးကွယ်မှုမှာ ရှေးအကျဆုံးသော ကိုးကွယ်မှု ဖြစ်သည်။ ထိုကိုးကွယ်မှုစရိုက်နှင့် အလေ့အထများမှာ နောက်ပိုင်းလူတို့ ကိုးကွယ် လာကြသော ဘာသာများတွင် ရောနှော ပျော်ဝင် လာခဲ့ကြသည်လည်း ရှိကြသည်။

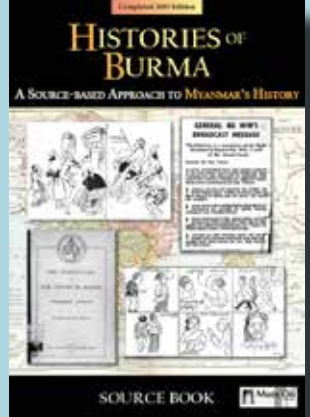
စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသော ဘာသာများ ဥပမာ - ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အစ္စလာမ်နှင့် ဟိန္ဒူဘာသာ တို့ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးခေတ်များကတည်းက ကိုးကွယ်မှု ရှိခဲ့သည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုမူ ၁၉ ရာစု အတွင်းတွင်မှ သာသနာပြုများက မြန်မာနိုင်ငံသို့ သယ်ဆောင်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

မုခ်ဦးပညာရေးမှ ရေးသားထုတ်ဝေသော *Histories of Burma* စာအုပ်မှ ထုတ်နုတ် ပြင်ဆင် ရေးသားထားပါသည်။

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်
ဤစာသားမှာ မုခ်ဦး ပညာရေး ၏ Histories of Burma စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။
info@moteoo.org သို့ ဆက်သွယ် ပြီး မှာယူနိုင်ပါသည်။

၂.၃.၁ အဓိက ဆိုလိုရင်းရှာပါ

(က) ကျောင်းသူ/သားများက ဖတ်စာကို အကျဉ်းဖတ်ရှုပြီး စာပုဒ်၏ အဓိက ဆိုလိုရင်းကို ဖော်ထုတ် ရေးသားရမည် ဖြစ်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်များ ထုတ်နုတ် ဖတ်ရှုရန်။
အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများ တစ်ဦးချင်း၊ အတွဲလိုက်နှင့် အဖွဲ့လိုက် လုပ်ဆောင်ရန် လိုသည်။
ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

မူကြွ

ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် **ထိန်းကျောင်းကန်သတ်ပေးမှု ပိုမို လေးလိုလျှင်** အဖြေမှန် ရွေးခိုင်းသည့်ပုံစံ လုပ်ပေးထားနိုင်သည်။ အဓိကဆိုလိုရင်းမှန် တစ်ချက်နှင့် အချက်မှား ၃ ချက် တို့ကို ရောပေးထားပြီး အမှန်ကို ရွေးခိုင်းနိုင်သည်။

- (က) မြန်မာနိုင်ငံတွင်အဓိကဘာသာကြီး၅ရပ်ရှိသည်။
- (ခ) မြန်မာနိုင်ငံတွင်လူအများသည်ဘာသာရေးအမျိုးမျိုးကြွပြားစွာ ကိုးကွယ်ကြသည်။ (✓)
- (ဂ) ကိုးကွယ်ရာဘာသာရေးများကိုအဓိကအပိုင်း ၂ ပိုင်း ခွဲနိုင်သည်။
- (ဃ) နတ်/သဘာဝ/တိရစ္ဆာန်ကိုကိုးကွယ်မှုသည်မြန်မာနိုင်ငံတွင်သက်တမ်းအကြာဆုံးသော ဘာသာဖြစ်သည်။

၂.၃.၂ စာသားအမှန် ပြန်စီပါ

- (က) ကျောင်းသားဦးရေအလိုက် သို့မဟုတ် အတွဲအရေအတွက်အလိုက် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အရေအတွက်အလိုက် စာသားကို မိတ္တူလုပ်လောက်အောင် ဆွဲပါ။ ထို့နောက် ထိုစာပုဒ်၏ စာပိုဒ်များ သို့မဟုတ် ဝါကျများ သို့မဟုတ် စကားစုများအလိုက် အပိုင်းပိုင်း ဖြတ်တောက်ပါ။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက ထိုအပိုင်းများကို မူလစာပုဒ်ရအောင် ပြန်စီရမည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်များ ထုတ်နုတ် ဖတ်ရှုရန်။
အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများ တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် အတွဲလိုက် သို့မဟုတ် အဖွဲ့လိုက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရမည်။
ပြင်ဆင်မှု - စာတစ်ပုဒ်ကို အပိုင်းပိုင်း ဖြတ်ထားသော စာပိုဒ်များ အဖွဲ့တိုင်း အတွဲတိုင်း သို့မဟုတ် အယောက်တိုင်းအတွက် တစ်စုံစီ လိုအပ်မည်။
ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုရှိသော ဘာသာကြီးများအနေနှင့် ဥပမာ - ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ ဟိန္ဒူဘာသာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ အစရှိသည်တို့တွင် ရှင်းလင်းစွာ ချမှတ်ထားသော လမ်းညွှန်ချက်များ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့် ဘဝနေထိုင်မှုမှည့် အမြင့်ဆုံးပန်းတိုင်မည်သို့ ရှိမည်ဆိုသည်အထိ ပါသည်။ ဦးဆောင်မှုကဏ္ဍ သော်လည်းကောင်း အဆင့်ဆင့်ကွပ်ကဲ ဆုံးမမှုသော်လည်းကောင်း ရှိပြီး သက်ဆိုင်ရာအထွတ်အမြတ်နေရာများလည်း ရှိကြသည်။

Animism ဟုခေါ်သော နတ်/သဘာဝ/ရုပ်ဝတ္ထု/တိရစ္ဆာန်စသည်တို့ကို ကိုးကွယ်သော စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှု မရှိသော ဘာသာများတွင်မူ ယေဘုယျ ယုံကြည်မှု တစ်ခုရှိသော်လည်း ဦးဆောင်မှုတစ်ခုခု သို့မဟုတ် တိကျသော လမ်းညွှန်ချက် မူဘောင်များ မရှိပေ။ နတ်/သဘာဝ/တိရစ္ဆာန် ကိုးကွယ်မှုမှာ ရှေးအကျဆုံးသော ကိုးကွယ်မှု ဖြစ်သည်။ ထိုကိုးကွယ်မှု စရိုက်နှင့် အလေ့အထများမှာ နောက်ပိုင်းလူတို့ ကိုးကွယ်လာကြသော ဘာသာများတွင် ရောနှောပျော်ဝင်လာခဲ့ကြသည်လည်း ရှိကြသည်။

နှစ်ပေါင်းများစွာကြာသည့်ကာလတစ်လျှောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ အစ္စလာမ်၊ ဟိန္ဒူနှင့် အခြားနတ်ကိုးကွယ်ခြင်းကို သို့သော် ဘာသာရေးအမျိုးမျိုးကို ကိုးကွယ်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ များသောအားဖြင့် ကွန်မြူနစ် ယုံကြည်ချက်များရှိသူအချို့က မည်သည့်ဘာသာမှ မကိုးကွယ်ဘဲလည်း ရှိခဲ့သည်။ ဘာသာရေးကို ကျယ်ပြန့်သော အပိုင်း ၂ ပိုင်း အဖြစ် ပိုင်းခြား ကြည့်နိုင်သည်။

စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသော ဘာသာများ ဥပမာ - ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အစ္စလာမ်နှင့် ဟိန္ဒူ ဘာသာတို့ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးခေတ်များကတည်းက ကိုးကွယ်မှု ရှိခဲ့သည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာကမူ ၁၉ ရာစု အတွင်းတွင်မှ သာသနာပြု များက မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန့်ပွားစေခဲ့သည်။

၂.၃.၃ အကျဉ်းချုပ်များ တွဲစပ်ခြင်း

- (က) စာထဲမှ စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်ချင်းအတွက် အကျဉ်းချုပ် ဝါကျတစ်ကြောင်းစီ ရေးသားပြီး သင်ပုန်းပေါ်တွင် အစီအစဉ်လွှဲပြီး ရေးသားထားရမည်။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများအတွက် အချိန်သတ်မှတ်ချက် တစ်ခုပေးပါ။ ၎င်းတို့က စာကို ခြုံငုံဖတ်ပြီး စာပိုဒ်များကို သက်ဆိုင်ရာ အကျဉ်းချုပ်ဝါကျနှင့် တွဲပေးရမည်။

စာရှည်များနှင့် ပိုမို သင့်လျော်သော လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။

- (က) စနစ်တကျဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသောဘာသာများအကြောင်း။
- (ခ) မြန်မာနိုင်ငံဘာသာရေးအမျိုးမျိုး၏သမိုင်းကြောင်း။
- (ဂ) စနစ်တကျဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားခြင်းမရှိသောဘာသာများအကြောင်း။
- (ဃ) မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကိုးကွယ်သောဘာသာရေးအမျိုးအစား ၂မျိုးရှိသည်။

မူကွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အကျဉ်းချုပ်များ ရေးသားပြီး အခြားအဖွဲ့များနှင့် လဲလှယ်ကာ စာပိုဒ်နှင့် အကျဉ်းချုပ် တွဲစပ်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

၂.၃.၄ ရုပ်ပုံနှင့် စာ တွဲစပ်ပါ

- (က) သင်ခန်းစာနှင့် ဆက်စပ်သော ပုံများ ရှာပါ သို့မဟုတ် ဆွဲသားပါ။ ထိုပုံများကို တစ်တန်းလုံးကို ပြုပါ သို့မဟုတ် အဖွဲ့တိုင်းအတွက် ထိုပုံများ တူညီစွာ ပေးပါ။ ပုံများမှာ အောက်ပါတို့အတိုင်း ဖြစ်နိုင်သည်။
  - ရုပ်ပြဇာတ်လမ်းတစ်ခု၏ အကွက်အချို့၊ ကာတွန်းကွက်တစ်တွဲ။
  - စာတစ်ပိုဒ်ချင်းစီနှင့် ပတ်သက်သော ရုပ်ပုံများ။
  - အကြောင်းအရာတစ်ခု၏ အစ အလယ် အဆုံးတို့ကို ကိုယ်စားပြုသောပုံများ။
- (ခ) အချိန်သတ်မှတ်ချက်တစ်ခု ပေးလိုက်ပါ။ ထိုအချိန်အတွင်းတွင် ကျောင်းသူ/သားများက စာကို ခြုံငုံဖတ်ပြီး ရုပ်ပုံများကို အစီအစဉ်အလိုက် ဖြစ်သွားအောင် စီရမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ အကြောင်းအရာကို စာပြန်မကြည့်ဘဲ ရုပ်ပုံများကိုသာ ကြည့်ပြီး ပြန်ပြောခြင်း ပြုစေနိုင်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အသေးစိတ်များရှာဖွေ ဖတ်ရှုရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများက သင်ပုန်းကို ကြည့်ပြီး တစ်ဦးချင်း၊ အဖွဲ့လိုက်နှင့် အဖွဲ့လိုက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရမည်။

ပြင်ဆင်မှု - စာပုဒ်အတွက် အကျဉ်းချုပ်ဝါကျများ ရေးသား ပြင်ဆင်ထားရမည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက ယေဘုယျ ဆိုလိုရင်းသိအောင် ဖတ်ရှုရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သား အားလုံးက ပုံများကို တစ်ညီတည်း မြင်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

ပြင်ဆင်မှု - စာသားနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသော ရုပ်ပုံများကို ရှာဖွေစုဆောင်းရန် သို့မဟုတ် ဆွဲသားထားရန်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အသုံးချခြင်း။

၂.၃.၅ ခေါင်းစဉ်ကောင်း ပိရမစ်

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်များ ထုတ်နုတ် ဖတ်ရှုရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများ အားလုံး စာတစ်ပုဒ်တည်းကို အတူကြည့်ပြီး လုပ်ဆောင်ရမည်။ စာသင်ခန်းအတွင်း လှုပ်ရှားသွားလာပြီး အဖွဲ့များ ဖွဲ့ပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်ရမည်။

ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

- (က) ကျောင်းသူ/သားများက စာကို အကျဉ်းချုပ်ဖတ်ကြည့်ပြီး ထိုစာအတွက် ခေါင်းစဉ်တစ်ခု တစ်ဦးချင်း ရွေးချယ်ရမည်။ စာတွင် ခေါင်းစဉ်ပါပြီးသား ဆိုပါက အခြားခေါင်းစဉ်တစ်ခု ထပ်စဉ်းစားရမည်။
- (ခ) တစ်ဦးစီ ခေါင်းစဉ်ရပြီးနောက် ၂ ဦးစီ တွဲလိုက်ကြပြီး အချင်းချင်း ဆွေးနွေးကာ ခေါင်းစဉ်တစ်ခုကို ၂ ဦး သဘောတူ ရွေးရမည်။
- (ဂ) ထို့နောက် ၂ တွဲစီ ထပ်တွဲကာ ထို ၄ ဦး အဖွဲ့က မိမိတို့ ခေါင်းစဉ်များကို ဆွေးနွေးပြီး အကောင်းဆုံးထင်သော ခေါင်းစဉ်ကို ထပ်မံ ရွေးချယ်ရမည်။
- (ဃ) ပြီးနောက် ၂ ဖွဲ့စီ ထပ်မံပေါင်းလိုက်ကြပြီး ၈ ဦး ဖြစ်သွားသော တစ်ဖွဲ့လုံးက သဘောတူသည့် ခေါင်းစဉ်တစ်ခုတည်းကို ထပ်မံ ရွေးရမည်။
- (င) ထို့နောက် တစ်တန်းလုံးအနေနှင့် အကောင်းဆုံးခေါင်းစဉ်အဖြစ် မည်သည့် တစ်ခုကို ရွေးမည်ကို ဆွေးနွေး ရွေးချယ်ရမည်။

မူကြံ

ခေါင်းစဉ်ရွေးခြင်း မဟုတ်ဘဲ စာပါ အဓိကဆိုလိုရင်းကို ဆွေးနွေးသည့် အဓိကဆိုလိုရင်း ပိရမစ် ကိုလည်း အထက်ပါ နည်းလမ်းအတိုင်းပင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

၂.၃.၆ အချင်းချင်း ပြန်လည်သင်ကြားခြင်း

- (က) ကျောင်းသူ/သား တစ်ဦးချင်းစီကို မူလစာ၏ အပိုင်း တစ်ပိုင်းစီပေးပါ။ ၎င်းတို့က ထိုစာပိုဒ်ကို ဖတ်ပြီး မည်သို့ ပြန်ရှင်းပြနိုင်မည်ကို စဉ်းစားနေရမည်။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများကို အဖွဲ့ ပြန်ဖွဲ့ပေးပါ။ တစ်ဖွဲ့စီတွင် ပါဝင်သူ အားလုံး စာပုဒ်ရှည်တစ်ပုဒ်လုံး ပြန်ပါအောင် ဖွဲ့ပေးရမည်။ ထို့နောက် စာရွက်များကို ပြန်သိမ်းလိုက်ပါ။
- (ဂ) အဖွဲ့တွင်းတွင် ကျောင်းသူ/သားများက မိမိရရှိခဲ့သော စာပိုဒ်ကို ပြန်ရှင်းပြရမည်။ မိမိတို့ကိုယ်ပိုင် စကားလုံးနှင့် နားလည်သလို ပြန်ရှင်းပြရမည် ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်လိုဖြစ်စေ၊ မြန်မာလိုဖြစ်စေ ပြန်ရှင်းပြနိုင်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်များကို အဓိပ္ပာယ် အဆက်အစပ် အခြေအနေအရ စာသားပြောင်းကာ ပြောဆိုရန်။

အခြေအနေ - အဖွဲ့လိုက် စီစဉ် ပြင်ဆင်ပြီး အတန်းသို့ ပြန်လည် တင်ပြရန်။

ပြင်ဆင်မှု - စာရှည်တစ်ပုဒ်ကို အပိုင်းလိုက် နံပါတ်တပ်ကာ ဖြတ်တောက်ပြီး ကျောင်းသား တစ်ဦးကို တစ်ပိုင်းပေးသည်ထိ မိတ္တူလုပ်လောက်စွာ ဆွဲထားရန်။

ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အသုံးချခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ လုံးလွယ်ယုံကြည်မှု အမျိုးမျိုး ရှိတယ်။ အဓိက ဘာသာအမျိုးအစား ၂ မျိုး ရှိတယ်။

တစ်ချို့ဘာသာပြော စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားတဲ့ ဘာသာရေး ဖြစ်တယ်။ ဥပမာ - ခရစ်ယာန်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အစ္စလာမ်တို့ဖြစ်တယ်။ အဲ့ဒီ ဘာသာပြောမှာ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်တွေ ရှိတယ်။ ဘာသာရေး ကျမ်းစာတွေရှိတယ်။ ကျမ်းစာတွေ စာပေတွေနေ လူတွေက ဘယ်လို နေထိုင်ရမယ်ဆိုတာ ဆုံးမတယ်။ အဲ့ဒီဘာသာပြောမှာ သက်ဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံတွေ ရှိတယ်။

နတ်၊ ဟိရစ္ဆာန်၊ သဘာဝ လုံးလွယ်မှုက စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားခြင်း မရှိတဲ့ ဘာသာပါ။ များသောအားဖြင့် ခေါင်းဆောင်၊ ကျမ်းစာ၊ အဆောက်အအုံ စတာတွေ မရှိပါ။ အခြားဘာသာ များစွာကလည်း ဒီဘာသာရဲ့ အလေ့အထ စရိုက်အမျိုးလို ကျင့်သုံးပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အစ္စလာမ်နဲ့ ဟိန္ဒူဘာသာတို့က မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရှေးယခင်ကတည်းက ရှိခဲ့တယ်။ ခရစ်ယာန် ဘာသာက နောင်ပိုင်းမှာ သာသနာပြုတွေနဲ့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။

၂.၃.၇ စာသားများကို ပြန်ခွဲခြားပါ

- (က) ကျောင်းသူ/သား တစ်ဦးချင်း (တစ်တွဲချင်း၊ တစ်ဖွဲ့ချင်း) ကို ဆက်စပ်မှု ရှိသော စာ ၂ ပုဒ်ကို ရောရေးထားသော စာရွက်ပေးရမည်။ ရောနှော ရေးသားခြင်းမှာ စာတစ်ပုဒ်ပြီး တစ်ပိုဒ် ရောမွှေ ရေးသားခြင်း၊ ဝါကျ တစ်ကြောင်းချင်းစီ ရောမွှေ ရေးသားခြင်းဟူ၍ ခက်ခဲမှုအဆင့်ကို ချိန်ညှိပေးနိုင်သည်။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက စာအရေကို ဖတ်ပြီး မည်သည့် စာပိုဒ်၊ စာကြောင်းက မည်သည့်စာတွင် ပါရမည်ကို ဖတ်ရှု ခွဲခြားပေးရမည် ဖြစ်သည်။
- (ဂ) အလိုရှိပါက ထိုစာ ၂ ပုဒ်ကို ခွဲခြား ကူးရေးခိုင်းနိုင်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာကို အသေးစိတ် ဖတ်ရှုရန်။

အခြေအနေ - လေ့ကျင့်ခန်း စာရွက်များနှင့် လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။

ပြင်ဆင်မှု - အကြောင်းအရာ ဆက်စပ်မှုရှိသော စာ ၂ ပုဒ်မှ စာသားများကို အစီအစဉ်မပျက်ဘဲ ရောမွှေ ရေးသားထားသော လေ့ကျင့်ခန်းစာရွက် ပြင်ဆင်ရမည် ဖြစ်သည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း။

နှစ်ပေါင်းများစွာကြာသည့် ကာလတစ်လျှောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ အစ္စလာမ်၊ ဟိန္ဒူနှင့် အခြားနတ်ကိုးကွယ်ခြင်း ကဲ့သို့သော ဘာသာရေးအမျိုးမျိုးကို ကိုးကွယ်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ / အချို့သော ဘာသာများအတွက် ကောင်းမြတ်မှု မှန်ကန်မှုနှင့် တာဝန် ဝတ္တရားများ ဖြည့်ဆည်းမှုတို့ကို ဝတ်မပျက် ဆောင်ရွက်ရန်မှာ များစွာ အရေးကြီးသည်။ / များသောအားဖြင့် ကွန်မြူနစ် ယုံကြည်ချက်များ ရှိသူအချို့က မည်သည့် ဘာသာမှ မကိုးကွယ်ဘဲလည်း ရှိခဲ့သည်။ / သို့သော် ဘာသာရေး အားလုံးတို့ကတော့ လူများကို အချင်းချင်း မေတ္တာထားအောင် သင်ကြားနိုင်သည် မဟုတ်။ / ဘာသာရေးကို ကျယ်ပြန့်သော အပိုင်း ၂ ပိုင်း အဖြစ် ပိုင်းခြား ကြည့်နိုင်သည်။ / မကြာသေးမီကပင် လူအချင်းချင်း မေတ္တာထားမှုကို အချို့လူများအတွက်ထားရှိပြီးအချို့အတွက်မထားကြခြင်းကို များစွာမြင်တွေ့လာရပါသည်။

စာသားအပိုများကို <https://simple.wikipedia.org/wiki/Religion> မှ ရယူထားပါသည်။

မူကွဲ

ခက်ခဲမှုအဆင့်ကို မြှင့်တင်ပေးရန်အတွက် စာ ၃ ပုဒ် သို့မဟုတ် ၃ ပုဒ်ထက်ပိုပြီး ရောမွှေ ရေးသားပေးနိုင်သည်။

၂.၃.၈ အခန်းပတ်လည်မှ စာများ

- (က) သင်ခန်းစာနှင့်ပတ်သက်သော စာရှည်တစ်ပုဒ်ကို ၃ ပိုင်းမှ ၆ ပိုင်း အထိ ပိုင်းပြီး နံပါတ်တပ်ကာ နံရံပေါ်တွင် ကပ်ပါ။
- (ခ) တစ်ပိုင်းစီအတွက် မေးခွန်း ၂ ခု မှ ၄ ခု အထိရေးပြီး ထိုမေးခွန်းများကို ရောမွှေကာ သင်ပုန်းပေါ်တွင်ရေးပြီးဖြစ်စေ စာရွက်နှင့်ဖြစ်စေ ကျောင်းသား များကို ပေးပါ။
- (ဂ) ကျောင်းသူ/သားများက အခန်းပတ်လည်ကိုသွားကာ စာသားများကို လိုက်လံ ဖတ်ပြီး မေးခွန်းများကို ဖြေရမည်။ မေးခွန်းတစ်ခုစီ၏ အဖြေ တွေ့ခဲ့သည့် အပိုင်း၏ နံပါတ်များကိုလည်း မေးခွန်းအလိုက် မှတ်သားလာရမည် ဖြစ်သည်။

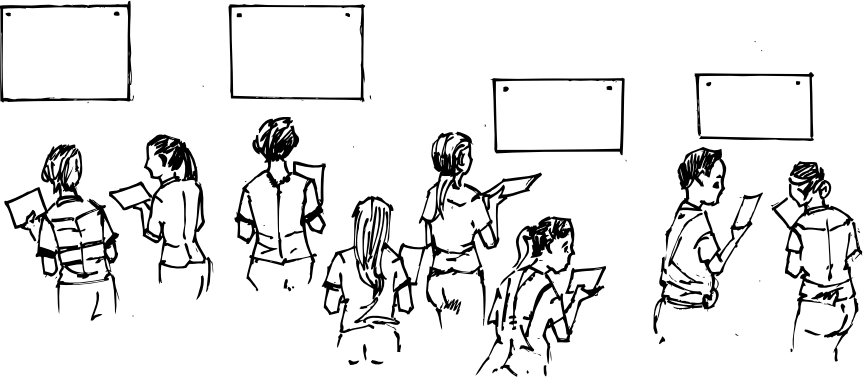
ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာကို အသေးစိတ် ဖတ်ရှုစေရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/သားများသည် အခန်းပတ်လည်မှ နံရံများပေါ်တွင် ကပ်ထားသော စာများကို သွားလာ ဖတ်ရှုနိုင်ရမည်။

ပြင်ဆင်မှု - စာသား ၃ခု မှ ၆ခု အထိကို နံရံတွင် ကပ်ထားပြီး စာသားတစ်ခုစီပါ အကြောင်းအရာ များအတွက် မေးခွန်းအချို့ ပြင်ဆင် ရေးသား ထားရမည်။

ဘလူးစ် - သိရှိမှတ်သားခြင်း၊ နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း။

ပေးခွန်း	အဖြေ	အဖြေပါသော စာသားနံပါတ်
(က) စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသော ဘာသာရှိသည်မှာ အဘယ်နည်း။	လမ်းညွှန်ချက်များ ခေါင်းဆောင်များနှင့် အဆောက်အအုံများ ခြုံငုံသောဘာသာ	၁
(ခ) ဘာသာမဲ့များကမည်သည့်ဘာသာကိုသက်ဝင်သနည်း။	မည်သည့် ဘာသာကိုမှ လုံးလွယ် သက်ဝင်ခြင်း မရှိ	၃
(ဂ) အစ္စလာမ်ဘာသာမှအထွတ်အမြတ်ကျမ်းစာမှာအဘယ်နည်း။		
(ဃ) နတ်/ သဘာဝ/ တိရစ္ဆာန် ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာမှာ စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသည့်ဘာသာဖြစ်ပါသလား။		
(င) ဘာသာမဲ့များနှင့်ဘုရားမသိသူများကြားတွင်မည်သို့ကွာခြားသနည်း။		
(စ) မြန်မာနိုင်ငံတွင်နိုင်ငံတော်ဘာသာရှိပါသလား။		
(ဆ) ခရစ်ယာန်ဘာသာကမြန်မာနိုင်ငံကိုမည်သည့်အချိန်ကရောက်ရှိခဲ့ပါ သလဲ။		

မှတ်
ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို အဖွဲ့လိုက်လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်စေနိုင်သည်။ အဖြေမှန် အများဆုံးရရှိပြီး အမြန်ဆုံး ပြီးသော အဖွဲ့ကို ဆုပေးခြင်းမျိုးလည်း လုပ်နိုင်သည်။

၂.၃.၉ နားထောင်ရေးမှတ်ခြင်း

- (က) စာသားကို ပုံမှန်နှုန်းနှင့် ဖတ်ပြု/ ဖွင့်ပြပါ။
- (ခ) နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်ဖတ်ပြု/ ဖွင့်ပြပါ။ တစ်ပိုဒ်ပြီးတိုင်းတွင် ခေတ္တရပ်ပေးပြီး အရေးကြီးအချက်အလက်များ ရေးချ မှတ်သားခွင့် ပေးပါ။ ကျောင်းသူ/ သားများက မိမိတို့ နားလည်သလို ချမှတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ကြားရသည့်အတိုင်း ၏။ သည်မရွေး မမှတ်ရပါ။
- (ဂ) ထိုနည်းလမ်းအတိုင်း နောက်တစ်ကြိမ် ဖတ်ပြု/ ဖွင့်ပြပါ။ လိုအပ်ပါက နောက်ဆုံးတစ်ကြိမ်ထပ် ဖတ်ပြု/ ဖွင့်ပြပါ။
- (ဃ) ထိုနောက် ကျောင်းသူ/ သားများက မိမိတို့ ရေးသားထားသော စာသားများကို အချင်းချင်း လဲလှယ်ပြီး နှိုင်းယှဉ်ကြကာ လိုအပ်နေသည်ရှိက ထပ်မံပေါင်းထည့် ရေးသားခြင်းများ ပြုလုပ်ရမည်။
- (င) ကျောင်းသူ/ သားများကို မူရင်းစာသားပြသလိုက်ပြီး ၎င်းတို့ နားထောင်ရေးသားထားသည်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ခိုင်းပါ။ အရေးကြီးအချက်အလက်များ ပြည့်စုံမှုရှိ၊ မရှိ စစ်ကြည့်ခိုင်းပါ။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/ သားများက အချက်အလက်များကို စကားလုံး ပြောင်းရေးခြင်း ပြုလုပ်ရန်။

အခြေအနေ - ကျောင်းသူ/ သားအားလုံးက စာသားကို ကောင်းစွာ ကြားနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အသုံးချခြင်း။

နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာသည့် ကာလတစ်လျှောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ အစ္စလာမ် ဟိန္ဒူနှင့် အခြား နတ်ကိုးကွယ်ခြင်း လွတ်ငြိမ်းသော ဘာသာရေး အမျိုးမျိုးကို ကိုးကွယ်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ များသောအားဖြင့် လွန်ခဲ့သော နှစ်များမှ ရှိသော အချို့က မည်သည့် ဘာသာမှ မကိုးကွယ်ဘဲလည်း ရှိခဲ့သည်။ ဘာသာရေးကို ကျယ်ပြန့်သော အပိုင်း ၂ ပိုင်း အဖြစ် ပိုင်းခြား ကြည့်နိုင်သည်။

မြန်မာလူမျိုးစုမှာ ဘာသာရေးအမျိုးမျိုး ရှိခဲ့ကြောင်း၊ တစ်ချို့ဘာသာစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ အစ္စလာမ် ဟိန္ဒူနတ်ကိုးကွယ်တဲ့ ဘာသာစု ဖြစ်ကြောင်း၊ လွန်ခဲ့သော နှစ်များမှာ ဘာသာမရှိဘဲ၊ ဘာသာရေး အမျိုးအစား ၂ မျိုး ရှိခဲ့ကြောင်း။

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

တူညီသောအကြောင်းအရာကို ပြောဆိုပုံ တင်ပြပုံ မည်သို့ ကွဲလွဲကြောင်းကို အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ၊ တစ်တန်းလုံးဖြစ်စေ ဆွေးနွေးစေနိုင်ပါသည်။

၂.၃.၁၀ လိုရင်းရှာသော မေးခွန်းများ

- (က) ကျောင်းသူ/ သားများကို စာသား၏ လိုရင်းကို ရှာစေသော မေးခွန်းတစ်ခု ပေးပါ။ လိုရင်းကို ရှာစေသော မေးခွန်းပုံစံများမှာ အောက်ပါတို့အတိုင်း ဖြစ်သည်။
  - ရှင်းလင်းဖြေဆိုရသော မေးခွန်း သို့မဟုတ် သဘောတူကြောင်း မတူကြောင်း ဖြေရသော မေးခွန်းများ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်မည်သည့်ဘာသာရေးများကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြစ်သည်။
 မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဘာသာရေးအမျိုးအစားများပြားစွာ ရှိပါသလား။

- ကွက်လပ်ဖြည့်မေးခွန်း။
- အချို့ကိုးကွယ်ရာဘာသာများမှာ ----- ဖြစ်ပြီး အချို့မှာ စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှု မရှိသော ဘာသာများ ဖြစ်သည်။
- မှန်/ မှား မေးခွန်းများ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရှိသော ဘာသာရေးများသည် စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသော ဘာသာများမှ စတင်ခဲ့သည်။ ဥပမာ - ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အစ္စလာမ်ဘာသာနှင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ (မှန်/ မှား)

- (ခ) ကျောင်းသူ/ သားများက စာပုဒ်ကို အကျဉ်းချုံး ခြုံငုံ ဖတ်ရှုကြည့်ပြီး အထက်ပါ မေးခွန်းများကို ဖြေရမည် ဖြစ်သည်။ အရေးကြီးသည်မှာ မေးခွန်းများသည် စာပါ အသေးစိတ်တစ်ခုခုကို မေးမည့်အစား စာတစ်ပုဒ်လုံးကို ခြုံငုံနားလည်မှု ဖြေနိုင်မည် ဖြစ်သော ယေဘုယျ အဖြေမျိုးကို ဦးတည်ပြီး မေးသင့်သည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/ သားများက စာသားတစ်ခုမှ အဓိကအကြောင်းအရာကို ရှာဖွေ ဖတ်ရှုရန်။

ပြင်ဆင်မှု - အဓိကအကြောင်းအရာကို စူးစိုက်မိစေရန် မေးခွန်းများဖြစ်စေ၊ အခြားအမျိုးအစားလေ့ကျင့်ခန်းငယ်များဖြစ်စေ ပြင်ဆင်ရေးသားရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

၂.၃.၁၁ ပြေးလွှားခေါ်ပေး စာရေးခြင်း

ရည်ရွယ်ချက် - စာပါအကြောင်းအရာကို တိကျမှန်ကန်စွာ လက်ဆင့်ကမ်း ပြောပြစေရန်။

အခြေအနေ - ဆူညံလှုပ်ရှားနေမည့် လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။ စာသင်ခန်းအတွင်း ပြေးလွှား လှုပ်ရှားမှုများ ရှိမည်။

ပြင်ဆင်မှု - အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့စီအတွက် စာသားတစ်ခုစီ မိတ္တူ လုံလောက်စွာ ဆွဲထားရမည်။

ဘလူးစ် - သိရှိမှတ်သားခြင်း။

- (က) ၄ ဦးမှ ၁၀ ဦးထိကို အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖွဲ့ပြီး လုပ်ဆောင်ရမည်။ အဖွဲ့တွင်းတွင် စာရေးသူတစ်ဦး ရွေးရမည်။ ထိုစာရေးသူက အခန်း၏ အခြားဘက်သို့ အဖွဲ့ကို ထားခဲ့ပြီး သွားနေရမည်။ ကျန်ခဲ့သည့် အဖွဲ့ဝင်များကို ပြင်ဆင် ထားသော စာသားများကို ပေးရမည်။
- (ခ) ပထမဆုံးအဖွဲ့ဝင်က ရလာသည့် စာသား၏ ပထမဆုံး မှတ်မိနိုင်သမျှ အပိုင်းကို မှတ်သားပြီး အခန်းတစ်ဖက်မှ စာရေးသူဆီ ပြေးသွားကာ မိမိမှတ်မိသည်ကို ပြန်ခေါ်ပေးရမည်။ စာရေးသူက ခေါ်ပေးသည်ကို လိုက်ရေးရမည်။ ခေါ်ပေးစရာ ကုန်သည့်အခါ အခန်းတစ်ဖက် အဖွဲ့ရှိရာသို့ ပြန်ပေးလာရမည်။
- (ဂ) ထိုအခါ ဒုတိယအဖွဲ့ဝင်က ပထမတစ်ဦး ရပ်သွားခဲ့သည့် နေရာမှ ဆက်ပြီး နောက်တစ်ပိုင်းကို အလွတ်မှတ်ကာ စာရေးသူဆီသို့ ပြေးသွားပြီး ပြောပြရမည်။
- (ဃ) ၎င်းကို အချိန်ပြည့်သည့်အထိ (၂ပမာ - ၁၀ မိနစ်) သို့မဟုတ် အဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့က စာတစ်ပုဒ်လုံး ပြီးသည့်အထိ ဆက်သွားစေနိုင်သည်။
- (င) အဖွဲ့များက မိမိတို့စာရေးသူ အဖွဲ့ဝင်ရေးသားထားသည့် စာသားများကို လဲလှယ်ပြီး အမှတ်ခြစ် စစ်ဆေးကြရမည်။ စစ်ဆေးရာတွင် အရေးမကြီးသည့် စာလုံးပေါင်းနှင့် သဒ္ဒါအမှားများကို လျစ်လျူရှုပြီး အချက်အလက်များ အားလုံးပါအောင် အဓိပ္ပာယ် မှန်ကန်စွာ ပါအောင် ရေးနိုင်ခြင်းကို စစ်ဆေးရမည်။

ထိုကိုးကွယ်မှု စာချိန်နှင့် အလေ့အထများမှာ နောက်ပိုင်းလူတို့ ကိုးကွယ်လာကြသော ဘာသာများတွင် ဧရာနာ ဖျော်ဝင်လာခဲ့ ကြသည်ဟုလည်း ချီးမြှင့်ကြသည်။

မှတ်
လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပိုမို လွယ်ကူအောင်အတွက် ခက်ခဲသော အဓိက ဝေါဟာရများကို သင်ပုန်းပေါ်တွင် ရေးသားထားပေးနိုင်သည်။

အခန်း

၃

နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ

နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း ဟူသည်မှာ

တစ်စုံတစ်ခုကို သိရှိနားလည်ခြင်းဟူသည့် ဆိုလိုရင်းဖြင့် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းဟူသည့် ဝေါဟာရကို အသုံးပြုထားပါသည်။ မိမိတို့ နေ့စဉ်ဘဝများမှ ဥပမာတစ်ခုကို ထုတ်ပြပါက ရထားအချိန်ဇယားတစ်ခုကို ကြည့်ပြီး မိမိမှာ မည်သည့် ရထားကို စီးရမည်၊ မည်သည့် ရထားက မည်သည့် အချိန် မည်သည့် နေရာသို့ ရောက်မည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရှိခြင်းကို ထိုဇယားအား နားလည်သဘောပေါက်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေမည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအချက်အလက်များ အားလုံးကို ရထားအချိန်ဇယားအတွင်းတွင် ဖော်ပြပြီးသားဖြစ်ပြီး ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း သိရှိနားလည်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဆရာ/မများအနေနှင့် မိမိတို့ကျောင်းသူ/သားများတွင် အလားတူ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းရှိ၊ မရှိကို လူမှုသိပ္ပံဘာသာရပ် သင်ခန်းစာများ၏ အစောပိုင်းကတည်းက စစ်ဆေးထောက်ပံ့ကူညီရန် လိုအပ်ပါသည်။ စာသင်ခန်းစာတွင် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ စစ်ဆေးခြင်းမှာ သတင်းအချက်အလက်အသစ် စတင် ခင်းကျင်းတင်ပြခြင်းအပြီး ချက်ချင်းပြုလုပ်ကြပါသည်။ နားလည် သဘောပေါက်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် အများစုမှာ ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှုများသော လုပ်ငန်းစဉ်များလည်း ဖြစ်ကြပါသည်။ ကျောင်းသူ/သား များက အသစ်စဉ်းစား ဖန်တီးနေသော ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှုမရှိသော လုပ်ငန်းစဉ်များ မလာခင် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဦးစွာ စီစဉ်ပေးထားရသည်။

စာသားတစ်ခုကို စတင်ခင်းကျင်း တင်ပြလိုက်သည့်အခါတွင် ကျောင်းသူ/သားများအနေနှင့် စာသားတွင်းမှာ အစိတ်အပိုင်းအမျိုးမျိုးကို ခွဲခြားနိုင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ ကြည့်ပါ။ ဥပမာ - ဝေါဟာရများ၏ အဓိပ္ပာယ်များ၊ အချိန်နှင့် နေ့စွဲများ၊ အဓိက အချက်အလက်များနှင့် အရေးပါသော အသေးစိတ်များကို ခွဲခြားနားလည်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ ကြည့်ပါ။ ထိုသို့ လုပ်ခြင်းမှာ စာတွင် ဖော်ပြပါရှိသော ‘စာပါ အကြောင်းအရာ’ များကို ကျောင်းသူ/သားများ နားလည်ခြင်းရှိ၊ မရှိ သိနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ကောင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းသည် ကောင်းစွာ ဖတ်ရှုနိုင်ခြင်းနှင့် ကောင်းစွာ တွေးခေါ်နိုင်ခြင်းကို အားပေးပေးသည်။ ထို့ပြင် စာကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းသည် သင်ခန်းစာအတွင်းတွင် ကျောင်းသူ/သားများက ပိုမို ယုံကြည်မှုရှိစွာ သင်ယူနိုင်ရန်လည်း ထောက်ပံ့သည်။

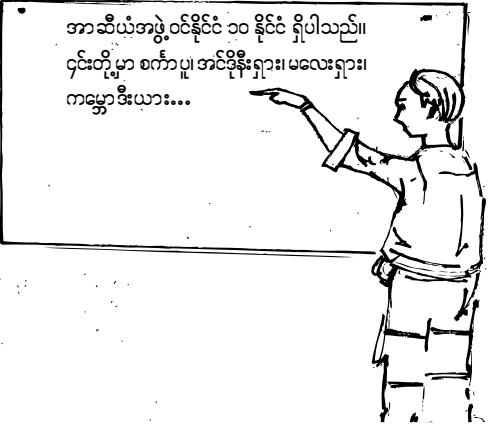
နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းရှိ၊ မရှိ စစ်ဆေးရန်အတွက် ကျောင်းသားများကို စာတွင်ပါသည့် စကားအတိအကျအတိုင်း ပြန်မှတ်မိအောင် ကြိုးစားခြင်းထက် စာပါအကြောင်းအရာကို စဉ်းစားစေခြင်းက ပိုမို ထိရောက်သည်။ ပုံပါစာသားနှင့် အောက်ပါ ဥပမာများကို ယှဉ်ကြည့်ပါ။

အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံမည်မျှရှိသနည်း။

အထက်ပါမေးခွန်းမှာ နားလည်မှုစစ်ဆေးရန် ကောင်းသော မေးခွန်း မဟုတ်ပါ။ မေးခွန်းက စကားလုံးအတိုင်း အတိအကျမှာ စာထဲတွင် ရေးသားထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အာဆီယံတွင်နိုင်ငံမည်မျှပါဝင်သနည်း။

ဤမေးခွန်းမှာ ပိုမို ကောင်းမွန်မည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ပေးထားသည့် စကားလုံးအတိအကျကို မူလစာသားအတွင်းတွင် လိုက်လံ တိုက်ကြည့်နိုင်ခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အာဆီယံအတွင်းနိုင်ငံတိုင်း၏အခြေအနေအထား။

ဤမေးခွန်းသည်လည်း စကားလုံးအတိအကျကို မှတ်မိခြင်းအပေါ်သာ အားထားသော မေးခွန်း ဖြစ်သည်။

မှန် / မှားရွေးပါ - အာဆီယံအောက်တွင်နိုင်ငံပေါင်း၁၂နိုင်ငံဝင်ရောက်ထားသည်။

ဤမေးခွန်းက ပိုသင့်တော်မည်။

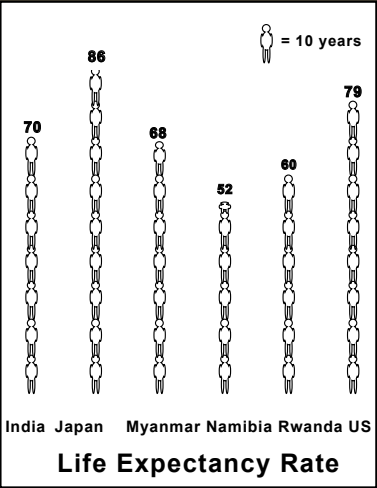
နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ စစ်ဆေးသော လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၏ သက်သေ သင်္ကေတများကို လိုက်လံ စစ်ဆေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ရန်အတွက် မေးခွန်း မေးမြန်းခြင်း နည်းလမ်းအသစ်များကို ရှာဖွေ စမ်းသပ်ပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။ သင်ခန်းစာ၏ ဤအဆင့်တွင် မိမိကျောင်းသူ/သားတို့သည် မိမိပေးထားသော အချက်အလက်အသစ်များ၊ အကြောင်းအရာများကို မည်သည်က မည်သည့် အချက်အလက်အမျိုးအစားများဖြစ်ကြောင်း ခွဲခြားနားလည်ခြင်းရှိ၊ မရှိကို စစ်ဆေးရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။

နားလည်သဘောပေါက်ကြောင်း သေချာအောင် စစ်ဆေးပြီးသွားပါက ဆက်လာမည့် သင်ခန်းစာလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် မိမိကျောင်းသူ/သား များက ထိုသို့ရှိပြီး အချက်အလက် အကြောင်းအရာများကို မှန်/မမှန် သုံးသပ် ဝေဖန်ခြင်း၊ မိမိတို့ အမြင်များကို ဖော်ပြခြင်း တွေးတောခြင်းများ ဆက်လက်ဖြစ်လာအောင် လုပ်ဆောင်ရတော့မည် ဖြစ်သည်။

ပျမ်းမျှလူသက်တမ်း

ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦး အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ရန် မျှော်မှန်း နိုင်သည့် အသက်အပိုင်းအခြားပင် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် ပျမ်းမျှ လူသက်တမ်းသည် ၄၉ နှစ်ဟု ဆိုပါက၊ အဆိုပါ ၄၉ နှစ်သည် ပျမ်းမျှ ဂဏန်းသာ ဖြစ်ပြီး ထိုနိုင်ငံမှ လူတိုင်းသည် ၄၉ နှစ်တွင် သေဆုံးမည်ဟု မဆိုလိုပါ။ အချို့ လူများမှာ ၄၉ နှစ်ထက် ပိုမို ရှည်ကြာစွာ အသက်ရှင် နေထိုင်နိုင်မည် ဖြစ်ပြီး အချို့မှာလည်း ၄၉ မရောက်မီတွင် သေဆုံးနိုင်ပါသည်။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ လူနေမှု အဆင့်အတန်း မြင့်တက်လာသည်နှင့်အမျှ ပျမ်းမျှ လူသက်တမ်း အပိုင်းအခြားသည်လည်း မြင့်တက် ကောင်းမွန်လာနိုင်ပါသည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ အနောက်ဥရောပနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့တွင် လူအများစုသည် ပျမ်းမျှလူသက်တမ်း ၇၀ နှင့် အထက် နေထိုင်နိုင်ကြသည်။ အာဖရိကမှ အချို့ နေရာများတွင် အသက် ၅၀ မှ ၆၀ အထိသာ နေထိုင်ရန် မျှော်မှန်းနိုင်သည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် ထို့အောက်ပင် လျော့နည်းနိုင်ပေသည်။

Statistics from: World Health Organisation (2013)

Development in Context, Longman, Namibia (၁၉၉၇) မှ ကောက်နုတ် တည်းဖြတ်ထားပါသည်။

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်
ဤစာသားသည် ဒေသအလိုက် ထုတ်ထားသော ပညာရေးဖတ်စာ များမှ ကောက်နုတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် အသုံးပြုရန်အတွက် ပြောင်းလဲ ပြင်ဆင်မှု များစွာ ပြုလုပ်ထားပါသည်။ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များ မှာ အခြား နေရာများမှ ရှာဖွေပြီး ထည့်သွင်းထားခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ စာပိုဒ်

မှတ်ချက်

ဤစာသားမှာ မြန်မာတိုင်းမိ
ဂျာနယ်မှ သတင်းဆောင်းပါး
တစ်ပုဒ်အား မုခ်ဦးပညာရေးမှ
၎င်းတို့၏ Gender: Issues and
Perspectives စာအုပ်တွင်
ကောက်နုတ်ထားခြင်းကို ပြန်လည်
ပြုပြင် ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

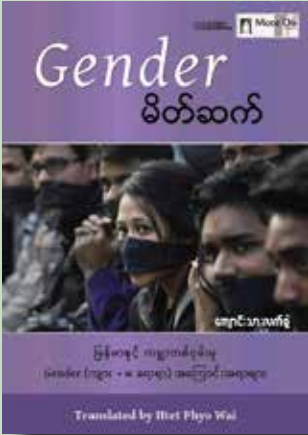
မြို့တွင်းဘတ်စ်ကားများပေါ်မှခရာလှုပ်ရှားမှု

ရန်ကုန်ဘတ်စ်ကားလိုင်းများတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နှောင့်ယှက်
ထိပါးမှုများကို တိုက်ဖျက်ရန် ဆောင်ရွက်သော လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုတွင် ကုမ္ပဏီများ၊
ယာဉ်မောင်းများနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများပါ ပိုင်းဝန်း ပူးပေါင်း ပါဝင်လာကြသည်။
‘ခရာမှုတ် အကူအညီတောင်းပါ’ ဟူသည့် လှုပ်ရှားမှုတွင် စေတနာ့ဝန်ထမ်း ၁၅၀ ဦး
ခန့်က လူထုထပ်သော ဘတ်စ်ကားမှတ်တိုင် ၈ ခုတွင် ခရာများနှင့် လက်ကမ်း
စာစောင်များ ဝေငှကြသည်။ လက်ကမ်းစာစောင်များတွင် အမျိုးသမီးများကို
ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင် နှောင့်ယှက်ထိပါးမှုကြုံပါက ခရာမှုတ်ပြီး အကူအညီ တောင်းခံနိုင်
ကြောင်း ရှင်းပြ ရေးသားထားသည်။

‘ထိပါးနှောင့်ယှက်သော အမူအကျင့်ဆိုး ပပျောက်ရေးအတွက် ခရာမှုတ် အကူအညီ
တောင်းခံသော အမျိုးသမီးများကို အကူအညီပေးပါ’ ဟူ၍ လက်ကမ်းစာစောင်တွင်
ရေးသား တိုက်တွန်းထားသည်။

ထိုလှုပ်ရှားမှုကို လက်ခံတုံ့ပြန်ချက်တစ်ခုအနေနှင့် ပါရမီယာဉ်လိုင်းက အမျိုးသမီး
သီးသန့်ယာဉ်လိုင်း ဝန်ဆောင်မှုကို မနက်ပိုင်းနှင့်
ညနေပိုင်း ခရီးသည် များပြားပြီး အမျိုးသမီးများ
ထိပါးနှောင့်ယှက်ခြင်း ခံရနိုင်ခြေ ပိုများသော
ကားကျပ်ချိန်များတွင် စီစဉ်ထားသည်။

ထိုလှုပ်ရှားမှုသည် နေ့စဉ်သွားလာ လှုပ်ရှား
နေသော ခရီးသည်များ အကြားတွင်လည်း
ထောက်ခံမှု ရရှိထားသည်။ မိမိတို့ မိတ်ဆွေ
မိသားစုနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များကို လက်ဆင့်
ကမ်းရန် အတွက် ခရာများ ထပ်မံ တောင်းခံ
ကြခြင်းလည်း ရှိလာကြပါသည်။

Cherry Thein, Myanmar Times Volume
31, No. 616, 2012, in Mote Oo's *Gender: Issues and Perspectives*, 2013 တို့
ပြုပြင် ပြန်ဆိုထားပါသည်။

၃.၁.၁ ဆိုလိုရင်းကို ရွေးချယ်ခြင်း

- (က) အဖြေမှန် ရွေးချယ်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်းတစ်ခု ပြင်ဆင်ပါ။ ရွေးချယ်ရမည့် အချက်များထဲမှ တစ်ခုမှာ စာပါ အဓိကဆိုလိုရင်းဖြစ်ပြီး ကျန်အချက်များမှာ အဓိကဆိုလိုရင်း မဟုတ်ပါ။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ အဓိကဆိုလိုရင်းကို ရှာဖွေ ရွေးချယ်ရမည် ဖြစ်သည်။

မူကွဲ

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်ထားမှု လျှော့ချပေးရန်အတွက် ရွေးစရာအချက်များ ပေးထားပဲ စာပါ အဓိကဆိုလိုရင်းကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ရှာဖွေ သတ်မှတ်ခိုင်းနိုင်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက မည်သည့်က အဓိကဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည် မည်သည့်က ပံ့ပိုးထားသော အချက်အလက်များ ဖြစ်သည်ကို ရွေးချယ် သတ်မှတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။

ပြင်ဆင်မှု - အဖြေမှန် ရွေးချယ်ခြင်း လေ့ကျင့်ခန်း ပြင်ဆင် ရေးသားပေးရန် လိုအပ်သည်။

ဘလူးမ် - နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း။

- (က) လူမှုအဆင့်အတန်း မြင့်တက်သည်နှင့်အမျှ ပျမ်းမျှလူသက်တမ်း တိုးတက်လာမည်ဖြစ်သည်။
- (ခ) နိုင်ငံအမျိုးမျိုးတွင်ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းအမျိုးမျိုးရှိကြသည်ဖြစ်သည်။
- (ဂ) မြန်မာနိုင်ငံမှပျမ်းမျှလူသက်တမ်းမှာမြင့်မားနေကြောင်းဖြစ်သည်။
- (ဃ) ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတွင်းမှ လူများ အသက်ရှင် နေထိုင်နိုင်သည့်နှစ်များကိုပျမ်းမျှတွက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

- (က) ဘတ်စ်ကားရိုင်းတစ်ရိုင်းကအမျိုးသမီးသီးသန့်ဝန်ဆောင်မှုပေးလျက်ရှိသည်။
- (ခ) ဘတ်စ်ကားများပေါ်တွင်လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနောင်ယုက်ထိပါးခြင်းကိုကာကွယ်ထားသောဆီးရန် လှုံ့ဆော်လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုဖြစ်ပေါ်နေသည်။
- (ဂ) လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနောင်ယုက်ထိပါးမှုသည်ပြဿနာကိစ္စရပ်ကြီးကြီးမားမားတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။
- (ဃ) ကားပေါ်တွင် ထိပါးနှောင့်ယှက်ခံရသူကို အခြားခရီးသည်များက ပိုင်းဝန်းကာကွယ် ကူညီပေးသင့်သည်။

၃.၁.၂ ထောက်ကူပံ့ပိုးသော အချက်အလက်များ

ကျောင်းသူ/သားများက စာတစ်ပုဒ်မှ ဆိုလိုရင်း အဓိကအချက်ကို ရှာဖွေရမည်။ ထို့နောက် ထိုအဓိကအချက်ကို ပံ့ပိုးထောက်ခံထားသော အချက်အလက်များကို ဆက်လက် ဖော်ထုတ်ရမည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အဓိက အချက်အလက်နှင့် ထောက်ကူ ပံ့ပိုးသည့် အချက်များကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ဘလူးမ် - နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း။

- ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတွင်းရှိ လူများ အသက်ရှင် နေထိုင်မှုသက်တမ်းကိုပျမ်းမျှတွက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။
- အချို့ဖြူများမှာ ပျမ်းမျှထက် အသက်ပိုရှည် ကြပြီး အချို့မှာ ပျမ်းမျှအောက် ရောက်ကြသည်။
  - နိုင်ငံအမျိုးမျိုးတွင် ပျမ်းမျှ လူသက်တမ်း အမျိုးမျိုး ရှိကြသည်။

- ယာဉ်ရိုင်းများပေါ်မှ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နှောင့်ယှက်ထိပါးမှု ကာကွယ် တိုက်ဖျက်သော လှုပ်ရှားမှုတစ်ခု ပေါ်ပေါက်နေသည်။
- နှောင့်ယှက်ထိပါးခံရပါက အမျိုးသမီးများမှ ခရာမှုတ် အလှူအညီ ဝတ်ဆင်နိုင်စေရန် စေတနာ့ ဝန်ထမ်းများသည် ခရာများ ဝတ်လျက် ရှိသည်။
  - ခရာမှုတ် အလှူအညီဝတ်ဆင်သော အမျိုးသမီးများကို အလှူအညီပေးရန် ခရီးသည်များကို တိုက်တွန်းထားသည်။
  - ယာဉ်ရိုင်းတစ်ခုက အမျိုးသမီးသီးသန့် ဝန်ထမ်းများ ပေးနေသည်။

မူကွဲ

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု ပိုမို ပေးထားနိုင်ရန်အတွက် အဓိကအချက်နှင့် ထောက်ကူပံ့ပိုးသော အချက်များကို ရောမွှေကာ ပေးထားနိုင်ပြီး ကျောင်းသားများက ၎င်းတို့ကို ပြန်လည်စီစဉ် ရွေးထုတ်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။

၃.၁.၃ မှန်/မှား ရွေးပါ

- (က) သင်ခန်းစာပါ အချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး မှန်ကန်စွာ ရေးထားသော ဖော်ပြချက်များနှင့် မှားယွင်းသော ဖော်ပြချက်များ ရေးသား ပြင်ဆင်ပါ။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက မည်သည့် ဖော်ပြချက်များမှာ မှန်ကန်သည် မည်သည်တို့မှာ မှားယွင်းသည်ဟု ရွေးချယ်ရမည် ဖြစ်သည်။
- (ဂ) ဖော်ပြချက်တစ်ခုခုက မှားယွင်းနေပါက မှန်အောင် ပြန်ပြင် ရေးရပါမည်။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့အသေးစိတ် နားလည်ခြင်းရှိ၊ မရှိ စစ်ဆေးရန်။

အခြေအနေ - သင်ပုန်းကို ကြည့်ပြီးဖြစ်စေ၊ စာရွက်များတွင်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ပြင်ဆင်မှု - မှန်/မှား ရောထွေးထားသော ဖော်ပြချက်များ ရေးသား ပြင်ဆင်ထား ရမည်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

(က) ဂျပန်မှပြထားသော နိုင်ငံအားလုံးတွင် ပျမ်းမျှလူသက်တမ်း အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်။ (မှန်)

(ခ) ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းမှာ ငှက်ဖြစ်ပါက လူအားလုံးငှက်တွင် သေဆုံးမည်ဖြစ်သည်။

(မှား) - အချို့မှာ ငှက် မဟုတ်ဘဲ ငှက်အုပ်စုတွင် ခြေထောက် အချို့မှာ ငှက် ဝက် ဝိုဏ်း နေရခြင်း ဖြစ်သည်။

(က) အချို့ဘက်စုံကား ယာဉ်ရိုင်းများတွင် အမျိုးသားများစီး၍ မရပါ။ (မှန်)

(ခ) အမျိုးသမီးများသည် လိင်ပိုင်း ထိပါး နှောင့်ယှက်မှုများကို ညဘက် များတွင် အများဆုံး တွေ့ကြုံရသည်။

(မှား) - ထိပါးနှောင့်ယှက်မှုသည် မနက်ပိုင်းနှင့် ညနေပိုင်း ဘက်စုံကားကျပ်ချိန်များတွင် အများဆုံး ဖြစ်ပွားသည်။

၃.၁.၄ နားလည်မှု စစ်ဆေးသော မေးခွန်းများ

စာသားအတွက် မေးခွန်းအချို့ ရေးသားပါ။ ကျောင်းသူ/သားများက ထိုမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုရမည်။ အဖြေများမှာ စာသားထဲတွင် ပါရပါမည်။

- အချက်အလက်တစ်ခုကို မေးမြန်းဖြေဆို မေးခွန်းများ။

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက မိမိတို့ အသေးစိတ်နားလည်မှု ရှိ၊ မရှိ စစ်ဆေးရန်။

အခြေအနေ - သင်ပုန်းကို ကြည့်ပြီးဖြစ်စေ၊ စာရွက်တွင်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ပြင်ဆင်မှု - မေးခွန်းများ ပြင်ဆင် ရေးသား ရမည်။

ဘလူးမိ - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းမှာ အဘယ်နည်း။

၆၈

အချို့နိုင်ငံများမှာ အဘယ်ကြောင့် ပျမ်းမျှလူသက်တမ်း ပိုမိုမြင့်မားရသနည်း။

ဤလုပ်ငန်းမှာ မည်သည့် နေရာတွင် ပေါ်ပေါက်နေပါသနည်း။

ရန်ကင်းမြို့ ကားမှတ်ပုံစံ ၈ ခုတွင် ဖြစ်သည်။

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောင့်ယှက်မှုကို အဘယ်ကြောင့် ပြဿနာတစ်ရပ်ဟု ယူဆပါသနည်း။

ဤမေးခွန်းများမှာ နားလည်မှု စစ်ဆေးသော မေးခွန်းများ မဟုတ်ပါ။ ဤအဖွင့်မေးခွန်းများကို သင်ခန်းစာ နောက်ပိုင်းအတွက် ဖယ်ထားသင့်သည်။

- ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို ဖြေဆိုရသည့် မေးခွန်းများ - ဤမေးခွန်းများ အသုံးပြုပါက နောက်ဆက်တွဲအချက်အလက် ပိုမို မေးမြန်းသင့်သည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် လူအများစုမှာ အသက် ၆၀ ထိ နေနိုင်ပါသည်။
 နေနိုင်သည် - အများစုမှာ ၃၀ နောက်သက်အထိ နေနိုင်ပါသည်။
 နှုတ်စားပေးပေးပေးမှုရရှိသက်တမ်းသည် ဖြစ်ပါသည်။

ယာဉ်လိုင်းကုမ္ပဏီများမှာ လူပျိုများကို ထောက်ခံပါသည်။ မည်သို့နည်း။
 ဝေးကွာသည်။ ယာဉ်လိုင်းတစ်ခုခု အမျိုးသမီး သီးသန့် ယာဉ်လိုင်း
 ဝန်ဆောင်မှု ပေးသည်။
 ခရာများဝေနေသည့် ဝေတနာ့ဝန်ထမ်း ၁၅၀၀ ရှိပါသည်။

ဤမေးခွန်းများမှာ လွယ်ကူလွန်းသည်။ ထိုအချက်ကို စာသားအတိုင်း အဆင်သင့်ဖတ်ပြီး ဖြေလိုက်နိုင်သည်။ အချက်အလက်အကြောင်း တွေးတောပြီးမှ ဖြေဆိုနိုင်သည့် အရာမျိုးမဟုတ်ဘဲ လွယ်ကူလွန်းသည်။

၃.၁.၅ အချက်အလက်များကို အစီအစဉ်တကျ စီမံ

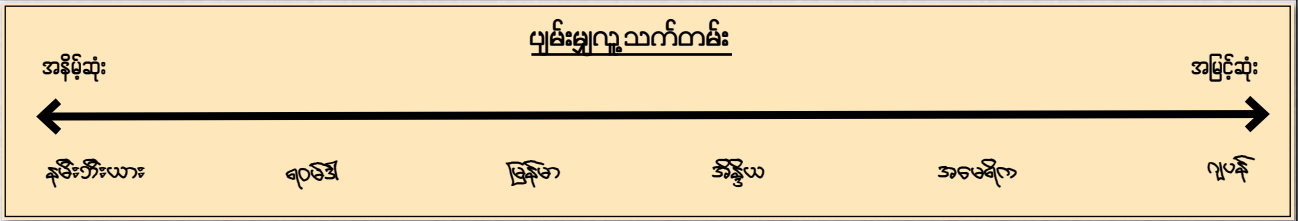
ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်များကို အစီအစဉ်အလိုက် စီစဉ်ရမည်။
အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင် ရမည်။
ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း။

ကျောင်းသူ/သားများက ပေးသည့် စာပုဒ်ကို ဖတ်ရှုပြီးသည့်နောက် စာပါ အချက်အလက် တို့ကို ဆွဲထုတ်ကာ အစီအစဉ်တကျ စီမံမည် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ -

- အကြိမ်အရေအတွက် အလိုက်စီခြင်း (အကြိမ်အရေအတွက် များများဖြစ်သည့် အရာကို အရင်စီခြင်း)
- ဖြစ်ပျက်သည့် ကာလအလိုက် စီစဉ်ခြင်း (အရင်ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့်အရာကို ရှေ့တွင်ထားပြီး အချိန်ကာလအလိုက်စီခြင်း)

- ၁။ အမျိုးသမီးတစ်ဦး ကားမှတ်တိုင်သို့ ချောက်သည်။ ဓမ္မတနာဝန်ထမ်းအချို့က ချောက်ခံရ ၆၀၄ လိုက်သည်။
- ၂။ ဘတ်စီကားပေါ်တက်သွားသည်။
- ၃။ တစ်စုံတစ်ယောက်က သူ့ကို ထိပါးသည်။
- ၄။ ထိုအခါ အမျိုးသမီးက ချောက်ခံရသူအဖြစ် ပြုလိုက်သည်။
- ၅။ ကားပေါ်မှ လူများက အမျိုးသမီးကို ချောက်ခံရသူအဖြစ် ပြုလိုက်သည်။

- ငယ်စဉ်ကြီးလိုက်စီခြင်း (ဥပမာ - အနည်းဆုံးမှ အများဆုံး၊ လူကြိုက်အများဆုံးမှ လူသိအနည်းဆုံး၊ အဆင့်အနိမ့်ဆုံးမှ အဆင့်အမြင့်ဆုံး)

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများအချင်းချင်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့အချင်းချင်းတို့က မိမိတို့အဖြေများကို နှိုင်းယှဉ်ပြီး အစီအစဉ်အမှန်ကို ရွေးချယ်ကြရမည်။

မူကြံ

အချက်အလက်များကို အစီအစဉ်တကျစီစဉ်ခြင်း အဖွဲ့လိုက်ပြိုင်ပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အချက်အလက်များကို စာရွက်ငယ်များပေါ်တွင် တစ်ခုစီ ရေးချပါ။ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို အချက်အလက်များ ရေးသားထားသော စာရွက်တစ်စုံစီ ရှိနေစေရန် လုံလောက်စွာ ရေးသားထားပါ။ အဖွဲ့များကို စာရွက်ပိုင်းများပေးပါ။ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးကို တစ်ခုစီ ပေးပါ။ အဖွဲ့က မိမိတို့ရရှိသည့် အချက်အလက်များ၏ အစီအစဉ်အတိုင်း တန်းစီ မတ်တပ်ရပ်ရမည်။

၃.၁.၆ အရေးပါမှု မပါမှု

- (က) စာပါအကြောင်းအရာများကို ထုတ်နုတ် ရေးသားထားပါ။ စာပါသည့်အတိုင်း ၎င်း၏ သည်မရွေး စာစုရာမလိုဘဲ အခြားစကားလုံးများနှင့် ရေးသားထားခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက မည်သည့် အချက်အလက်များမှာ အရေးပါသော အချက်အလက်များဖြစ်ကြောင်း (စာပါအကြောင်းအရာပေါ် မူတည်ပြီး ဆုံးဖြတ်ကြရမည်။)

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက မည်သည့် အချက်အလက်များမှာ အရေးပါသော အချက်များဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲအလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက် ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ပြင်ဆင်မှု - စာပါ အချက်အလက်များကို ထုတ်နုတ် ပြုစုထားရမည်။

ဘလူးစ် - နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း၊ သုံးသပ်ဝေဖန်ခြင်း။

(က) ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းသည်လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်သည်နှင့်အမျှ တိုးတက်လာသည်။
(အရေးပါသည့်)

(ခ) အိန္ဒိယ၏ ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံ ပျမ်းမျှလူသက်တမ်းထက် ၂ နှစ် များသည်။
(အရေးပါမှု မရှိ)

(က) ယာဉ်မောင်းများလည်း လူပျားမှုတွင် ပါဝင်လာကြသည်။
(အရေးပါသည့်)

(ခ) အမျိုးသမီးသီးသန့် ဝန်ဆောင်မှုမှာ မနက်ပိုင်းနှင့်ညနေပိုင်းတွင်ဖြစ်သည်။
(အရေးပါမှု မရှိ)

မူကြံ

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှု လျှော့ချနိုင်ရန်အတွက် ကျောင်းသူ/သားများကို စာသားမှ အရေးပါမှု မရှိသည့် အချက်များအားလုံး စာရင်းပြုစုခိုင်းပါ။

ထိန်းကျောင်းကန့်သတ်မှုနည်းသည် အခြားလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုမှာ ဖော်ပြပါ စာသားကို ကျောင်းသားများကို အရေးပါသည့် အချက်အလက်များသာ ထည့်သွင်းစေလျက် ပြန်လည် ရေးသားခိုင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

၃.၁.၇ အချက်အလက်များကို အမျိုးအစားခွဲပါ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အချက်အလက်များကို အမျိုးအစား ခွဲခြားရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

ကျောင်းသူ/သားများက စာသားတစ်ခုကို ဖတ်ရှုပြီးပါက စာပါအချက်အလက်များကို ဆွဲထုတ်ကာ အမျိုးအစားများ ခွဲထုတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ -

- စာသားတွင် ဖော်ပြထားသော ကိစ္စရပ်အမျိုးမျိုး။

မြင့်မားသောပျမ်းမျှ လူသက်တမ်း	နည်းပါးသောပျမ်းမျှ လူသက်တမ်း
- ဖူနေမှု အဆင့်အတန်း	- ဖူနေမှု အဆင့်အတန်း
- ခြံစားသူများ	- နေထိုင်မှုအဆင့်
- အခမဲ့ကျန်းမာရေး	- အာဖရိက နိုင်ငံအချို့မှ လူများ
- အနေအထား	
- ဂျပန်နိုင်ငံမှ လူများ	

လူများ	အရာဝတ္ထုများ	နေရာဒေသများ
- ယာဉ်မောင်း	- ကုမ္ပဏီများ	- ရန်ကင်းမြို့
- နိုင်ငံရေး သမားများ	- ခရုများ	- ကားမှတ်တိုင်
- ဓမ္မတရား ပညာရှင်များ	- လက်ကား	- ၈၃
- အမျိုးသမီးများ	- စာစောင်များ	- ပါရမီ ယာဉ်လိုင်း
- ခရီးသည်များ	- ဘက်စုံကားများ	
- မိတ်ဆွေ၊ မိသားစု၊		
- လုပ်ငန်းခွင်ဖက်များ		

- စာသားတွင် ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်အမျိုးအစားစုံ (တစ်စုံတစ်ရာအပေါ် ထောက်ခံချက် ကန့်ကွက်ချက်များ၊ ကိုးကားထုတ်နုတ်ချက်များ၊ အချက်အလက်များနှင့် အထင်အမြင်များ၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးများ စသည်ဖြင့်။)

လုပ်ငန်းစဉ်နောက်ဆက်တွဲ

ကျောင်းသူ/သားများက ထိုအချက်အလက်များမှာ စာတစ်ပုဒ်လုံး၏ အဓိကအကြောင်းအရာ ဆိုလိုရင်းနှင့် မည်သို့ ဆက်စပ် ပတ်သက်နေကြောင်း ပြောရခြင်းမျိုး ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

၃.၁.၈ မေးခွန်းများနှင့် ဇယား တည်ပါ

ရည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက အဓိက အချက်အလက်များကို ဖော်ထုတ်ရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်ရမည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း။

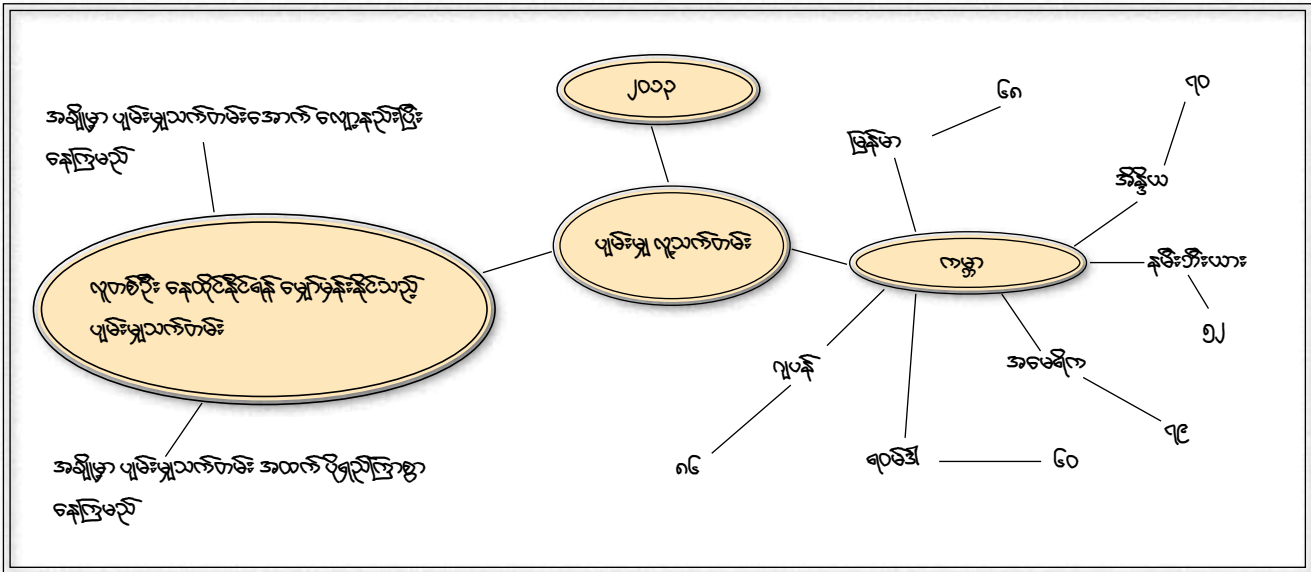
- (က) ကျောင်းသူ/သားများက စာပါအကြောင်းအရာများကို အဓိက ဖြစ်ရပ်များ၊ နေရာများ၊ အချိန်များ၊ လူများ၊ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ဖြစ်ပုံ ဖြစ်နည်းများ အဖြစ် အကျဉ်းချုပ်ပြီး ဇယားကွက်ထဲ ထည့်ရမည်။
- (ခ) ကျောင်းသူ/သားများက ဇယားကို ဖြည့်ရမည်။

ဘာ	ပျမ်းမျှ ဖွဲ့သတ်တမ်း
ဘယ်မှာ	အိန္ဒိယ၊ ဂျပန်၊ ဩစတြေးလီးယား၊ နယူးဇီလန်၊ အမေရိကန်၊ ကမ္ဘာ့အနှံ့
ဘယ်အချိန်	၂၀၁၃
ဘယ်သူ	ကမ္ဘာ့ပျံ့နှံ့ရေး အဖွဲ့အစည်း ဖော်ပြပါ နိုင်ငံများမှ ပျံ့နှံ့ရေး
ဘာကြောင့်	
ဘယ်လို	

ဘာ	လိင်ပိုင်းထိပါးခြင်းနှောင့်ယှက်မှုကို ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်သော ပျံ့နှံ့ရေး
ဘယ်မှာ	ဂျပန်၊ ဩစတြေးလီးယား၊ နယူးဇီလန်၊ အမေရိကန်၊ ကမ္ဘာ့အနှံ့
ဘယ်အချိန်	
ဘယ်သူ	စေတနာ့ဝန်ထမ်း ၁၅၀ ဦး ယာဉ်လိုင်း၊ ကုမ္ပဏီများ၊ ယာဉ်မောင်းများ၊ နိုင်ငံရေးသမားများ
ဘာကြောင့်	ဘာကြောင့်ဟု မေးလျှင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နှောင့်ယှက်မှုကို ရှောင်ရှားရန်
ဘယ်လို	မိမိတို့တွင် ပြဿနာ ဖြစ်ပွားရပါက ချစ်သူတို့အား အကူအညီပေးနိုင်ပါသည်။

မူကွဲ

ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆက်နွယ်ခြင်းပြု ကွန်ရက်ပုံ အနေနှင့်လည်း ဆောင်ရွက်နိုင်မည်။

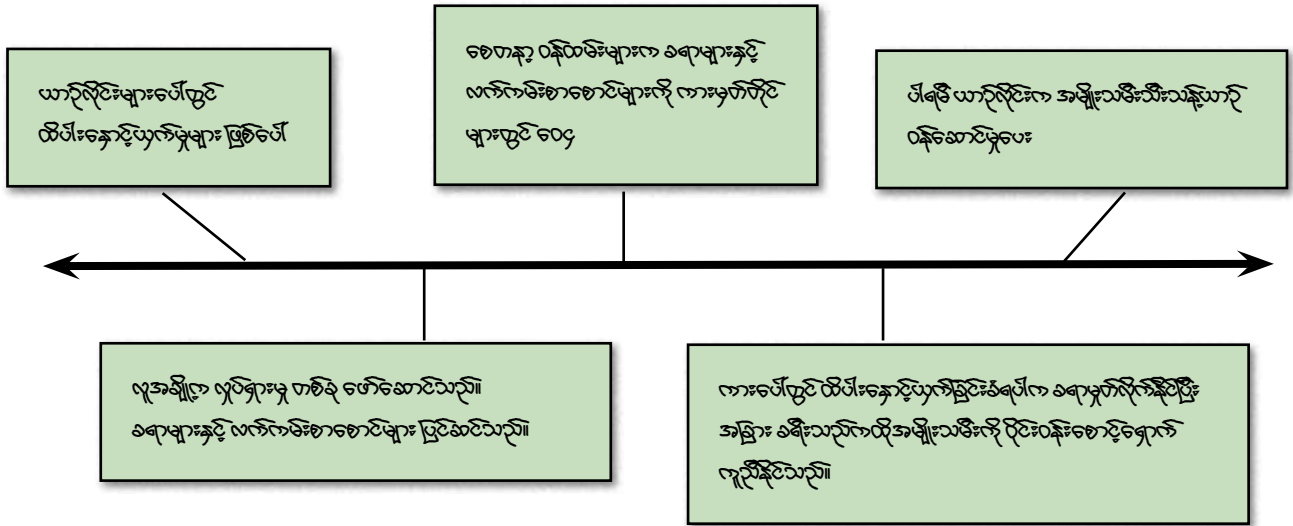
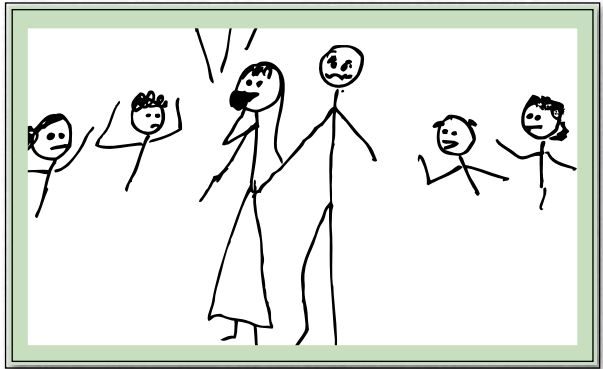
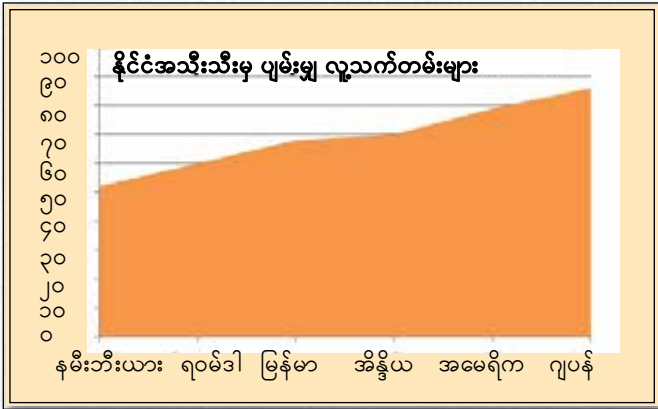
၃.၁.၉ အကြောင်းအရာကို ပုံစံပြောင်းခြင်း

ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ အကြောင်းအရာကိုယူကာ ပုံစံပြောင်းပြီး ပြန်လည် စုစည်းရမည် ဖြစ်သည်။ ဥပမာ -

- ရုပ်ပုံတစ်ခု၊
- ဇယားတစ်ခု၊
- မြေပုံတစ်ခု၊

- ဂရပ်ဖစ်တစ်ခု၊
- ဖြစ်စဉ်ပြုမျဉ်းတန်းတစ်ခု၊
- စကားပြောခန်းတစ်ခု၊ ကဗျာတစ်ပုဒ်၊ သီချင်းတစ်ပုဒ်၊

ရှည်ရွယ်ချက် - ကျောင်းသူ/သားများက စာပါ အကြောင်းအရာ တစ်မျိုးတည်းကို ပုံစံ အမျိုးမျိုးဖြင့် တင်ပြရန်။
အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်ရမည်။
ဘလူးမ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း။

ပျဉ်များလူသက်တမ်း

လူအများ နေထိုင်ရန် ဓမ္မာဓိဋ္ဌိရှိသူအဖြစ် အသက်အပိုင်းအခြားကို ပျဉ်များ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

နမီးဘီးယားတွင် ပျဉ်များလူသက်တမ်းမှာ ၅၂ နှစ် ဖြစ်သည်။ အချို့မှာ ပိုမို စောစီးစွာ ငွေဆုံးမည်ဖြစ်ပြီး အချို့မှာ ၅၂ နှစ်ထက် ပိုမို နေထိုင်နိုင်ကြမည်။

ဂျပန်တွင် ပျဉ်များလူသက်တမ်းမှာ ၈၆ နှစ် ဖြစ်ပြီး အချို့မှာ ပိုမို စောစီးစွာ ငွေဆုံးပြီး အချို့မှာ ထိုထက် ပိုနေထိုင်မည်။

လူနေမှု အဆင့်အတန်းမြင့်မားမှုသည် ပျဉ်များလူသက်တမ်းကို မြှင့်တင် ပေးနိုင်သည်။

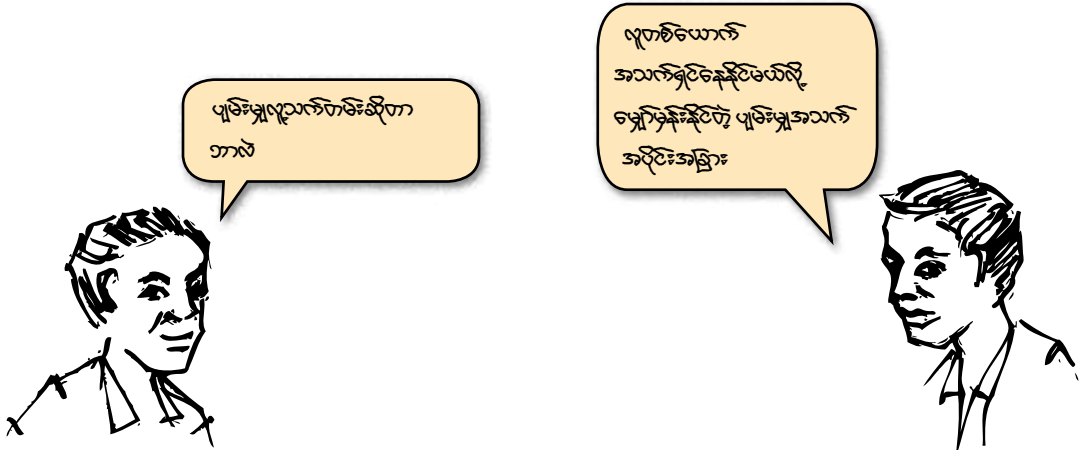
၃.၁.၁၀ စာသား ပဟောဠိ

- (က) ကျောင်းသူ/သားများက သင်ခန်းစာ စာသားမှ အပိတ်မေးခွန်းများကို စဉ်းစားကြရမည်။ အဖြေမှန်တစ်ခုတည်းသာ ရှိရမည် ဖြစ်သည်။ အဖြေမှန်သည် စာသားတွင်းတွင် ပါရမည် ဖြစ်သည်။ မိမိတို့မေးခွန်းအတွက် အဖြေမှန်ကိုလည်း မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သိရှိထားရမည် ဖြစ်သည်။
- (ခ) ထို့နောက် ပြုလုပ်ထားသော မေးခွန်းများကို အချင်းချင်းမေးမြန်းကာ ဖြေဆိုကြရမည်။

ရည်ရွယ်ချက် - စာပါ အကြောင်းအရာကို ကျောင်းသူ/သားများ၏ အသေးစိတ် နားလည်မှုကို စစ်ဆေးရန်။

အခြေအနေ - တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ နှစ်ဦးတွဲ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက် ရမည်။

ဘလူးစ် - နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း။

မူကွဲ

ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို **ပိုမို ခက်ခဲ** စေလိုပါက ကျောင်းသူ/သားများ အဖြေ ဖြေဆိုရာတွင် စာသားကို ပြန်မကြည့်ဘဲ ဖြေခိုင်းခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။

ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို တစ်ဦးချင်းလည်း ဆောင်ရွက်နိုင်သော်လည်း များသောအားဖြင့် နှစ်ဦးတွဲအလိုက်သော်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့လိုက် သော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ပါက ပိုမို ကောင်းမွန်ပါသည်။

ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို **အဖွဲ့လိုက် ပဟောဠိပြိုင်ပွဲ** အနေနှင့်လည်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့စီကို မေးခွန်း ၃ ခုစီ ရေးသားခိုင်းပြီး အပြန်အလှန် ဖြေဆိုစေကာ အဖြေမှန်အများဆုံးရရှိသော အဖွဲ့က အနိုင်ရရှိသော အဖွဲ့ဟု ပြောနိုင်သည်။

